

ANEXA 2
LA HOTĂRÂREA NR. 1 DIN 29.05.2013

REGULILE
DE PROCEDURĂ ARBITRALĂ ALE CURȚII DE ARBITRAJ STARS

TITLU PRELIMINAR
Reguli fundamentale privind arbitrajul

Art. 1. - (1) Curtea de Arbitraj STARS (Curtea) emite, iar Consiliul Director STARS adoptă prezentele Reguli de Procedură Arbitrală ale Curții de Arbitraj STARS (Reguli), care se aplică tuturor litigiilor supuse jurisdicției arbitrale organizate de Curte, fie prin arbitrajul instituționalizat, fie prin arbitraj ad-hoc.

- (2) Nominalizarea Curții în acordul de arbitrare atrage *ipso facto* aplicarea în totalitate a prezentelor Reguli, Titlul Preliminar și Titlul I, indiferent de celelalte mențiuni exprese sau implicite din acordul de arbitrare, orice derogare de la această prevedere fiind nulă. În organizarea și desfășurarea arbitrajului se vor aplica prezentele Reguli, în vigoare la data sesizării Curții.
- (3) În cazul în care instituția permanentă de arbitraj nu este nominalizată și părțile au prevăzut în acordul de arbitrare soluționarea litigiilor pe calea arbitrajului instituționalizat, în lipsa altor indicii, competența va fi determinată de prezentele Reguli, dacă cererea de arbitrare se înregistrează de către reclamant la Curte.
- (4) Atunci când părțile au prevăzut în mod explicit în acordul de arbitrare soluționarea litigiului prin arbitraj ad-hoc, acestea pot solicita Curții să ofere asistența tehnică pentru organizarea arbitrajului ad-hoc. În acest caz, se aplică Titlul Preliminar și Titlul II ale acestor Reguli.
- (5) Atunci când Titlul II al prezentelor Reguli nu prevede, sau este neclar, acesta se completează cu dispozițiile compatibile din Titlul I.
- (6) Atunci când Titlul I al prezentelor Reguli nu prevede, sau este neclar, acesta se completează cu dispozițiile compatibile din Codul de Procedură Civilă, în vigoare la data sesizării Curții.
- (7) În arbitrajul internațional, sunt aplicabile și convențiile internaționale la care România este parte.

Art. 2. - (1) Sunt arbitrabile orice litigii în care:

- (a) Toate părțile au capacitate deplină de exercițiu;
 - (b) Toate părțile au convenit să supună litigiul lor arbitrajului instituționalizat sau, respectiv, arbitrajului ad-hoc;
 - (c) Părțile pot dispune asupra drepturilor aflate în litigiu;
 - (d) Litigiul nu privește o materie nearbitrabilă.
- (2) Sunt materii nearbitrabile:
- (a) Starea civilă;
 - (b) Capacitatea persoanelor;
 - (c) Dezbaterea succesorală;

- (d) Relațiile de familie;
- (e) Litigiile rezultate din raporturile individuale de muncă;
- (f) Orice alte litigii prevăzute ca atare de legea aplicabilă fondului cauzei.
 - (3) Când se constată că litigiul nu este arbitrabil, dar poate fi supus medierii, Curtea recomandă din oficiu un mediator de pe Lista de mediatori a STARS.
 - (4) Când se constată că litigiul nu este nici arbitrabil, și nici nu poate fi supus medierii, Curtea recomandă din oficiu părților să se adreseze instanței judecătorești.

Art. 3. - Încheierea acordului de arbitrare exclude, pentru litigiul care face obiectul acestuia, competența instanțelor judecătorești.

TITLUL I Arbitrajul instituționalizat

CAPITOLUL I Principiile fundamentale ale desfășurării arbitrajului

Art. 4. - (1) Arbitrajul instituționalizat al STARS este forma de jurisdicție arbitrală care se constituie și funcționează în mod permanent pe lângă Asociația STARS, în condițiile Codului de Procedură Civilă, prin Regulamentul de Organizare și Funcționare și prezentele Reguli, aplicabile în cazul tuturor litigiilor supuse lui spre soluționare potrivit unui acord de arbitrare.

- (2) Arbitrajul instituționalizat constă în încredințarea, prin acordul de arbitraj, Curții să judece un litigiu determinat.
- (3) Activitatea arbitrajului instituționalizat nu are caracter economic și nu urmărește obținerea de profit.
- (4) În reglementarea și desfășurarea activității jurisdicționale, Curtea este autonomă în raport cu Asociația STARS.

Art. 5. - (1) Curtea organizează și administrează soluționarea litigiilor interne și internaționale, pe calea arbitrajului instituționalizat sau ad-hoc, dacă părțile au încheiat, în acest sens, acord arbitral scris și solicită acest lucru în mod expres.

- (2) Prin „litigiu arbitral” se înțelege orice litigiu derivând dintr-un contract, inclusiv referitor la încheierea, interpretarea, executarea sau desființarea lui, ca și din alte raporturi juridice arbitrabile.
- (3) Litigiul este intern când părțile au naționalitatea sau cetățenia română, iar raportul juridic nu conține elemente de extraneitate.
- (4) Litigiul este internațional dacă s-a născut dintr-un raport de drept privat cu element de extraneitate.

Art. 6. - (1) Arbitrul nu poate refuza să judece pe motiv că legea nu prevede, este neclară sau incompletă.

- (2) În procedura arbitrală, părților le este garantată exercitarea drepturilor procesuale, în mod egal și fără discriminări.
- (3) Obiectul și limitele procesului arbitral sunt stabilite prin cererile și apărările părților.

- (4) În condițiile legii, partea poate, după caz, renunța la judecarea cererii de arbitrare sau la însuși dreptul pretins, poate recunoaște pretențiile părții adverse, se poate învoi cu aceasta pentru a pune capăt, în tot sau în parte, procesului arbitral, poate renunța la exercitarea acțiunii în anulare ori la executarea unei hotărâri arbitrale. De asemenea, partea poate dispune de drepturile sale în orice alt mod permis de lege.
- (5) Părțile au obligația să îndeplinească actele de procedură în condițiile, ordinea și termenele stabilite de lege, de Reguli sau de arbitru, să își probeze pretențiile și apărările, să contribuie la desfășurarea fără întârziere a procesului arbitral, urmărind, tot astfel, finalizarea acestuia, în cooperare cu tribunalul arbitral.
- (6) Dacă una din părți deține un mijloc de probă, tribunalul arbitral poate ordona înfățișarea lui.
- (7) Părțile au obligația să-și exercite drepturile procedurale prevăzute în prezentele Reguli și în celelalte norme de procedură aplicabile cu bună-credință și potrivit scopului în vederea căruia au fost recunoscute.
- (8) Partea care își exercită în mod abuziv drepturile procesuale sau nu își îndeplinește cu bună-credință obligațiile procesuale răspunde pentru prejudiciile materiale și morale cauzate celeilalte părți.
- (9) Dreptul la apărare este garantat. Părțile au dreptul să fie reprezentate sau asistate potrivit prezentelor Reguli.
- (10) Părților li se asigură posibilitatea de a participa la toate fazele de desfășurare a procesului arbitral. Ele pot să ia cunoștință de cuprinsul dosarului arbitral, să propună probe, să își facă apărări, să își prezinte susținerile în scris și oral și să exercite acțiunea în anulare, cu respectarea condițiilor prevăzute în prezentele Reguli.
- (11) Tribunalul arbitral nu poate hotărî asupra unei cereri decât după citarea sau înfățișarea părților, dacă prin prezentele Reguli nu se prevede altfel.
- (12) Părțile trebuie să își facă cunoscute reciproc și în timp util, direct sau prin intermediul tribunalului arbitral, după caz, motivele de fapt și de drept pe care își întemeiază pretențiile și apărările, precum și mijloacele de probă de care înțeleg să se folosească, astfel încât fiecare dintre ele să își poată organiza apărarea.
- (13) Părțile au obligația de a expune situația de fapt la care se referă pretențiile și apărările lor în mod corect și complet, fără a denatura sau omite faptele care le sunt cunoscute. Părțile au obligația de a expune un punct de vedere propriu față de afirmațiile părții adverse cu privire la împrejurări de fapt relevante în cauză.
- (14) Părțile au dreptul de a discuta și argumenta orice chestiune de fapt sau de drept invocată în cursul procesului arbitral de către orice parte, inclusiv de către tribunalul arbitral din oficiu.
- (15) Tribunalul arbitral este obligat să supună discuției părților toate cererile, excepțiile și împrejurările de fapt sau de drept invocate.
- (16) Tribunalul arbitral își va întemeia hotărârea numai pe motive de fapt și de drept, pe explicații sau pe mijloace de probă care au fost supuse, în prealabil, dezbaterii contradictorii, respectiv în echitate, dacă s-a cerut expres aceasta.
- (17) Procesele arbitrale se dezbate oral, numai dacă prin prezentele Reguli nu se prevede altfel.
- (18) Probele se administrează de către tribunalul arbitral, cu excepția situațiilor când este necesar concursul instanței judecătorești, caz în care administrarea probelor poate fi făcută de către aceasta, sau prin intermediul acesteia, de către o altă instanță desemnată prin comisie rogatorie națională sau internațională.

- (19) Arbitrii care compun tribunalul arbitral nu pot fi înlocuiți pe durata procesului arbitral decât pentru motive temeinice, potrivit prezentelor Reguli.
- (20) Arbitrul are îndatorirea să asigure respectarea și să respecte el însuși principiile fundamentale ale procesului arbitral.

Art. 7. - (1) În orice stadiu al litigiului, tribunalul arbitral va încerca soluționarea acestuia pe baza înțelegerii părților.

- (2) La fiecare termen părțile sunt întrebată dacă au ajuns la o înțelegere amiabilă.
- (3) Tribunalul arbitral va prezenta, la primul termen, medierea ca modalitate alternativă de soluționare a litigiului, iar dacă părțile sunt de acord să procedeze la aceasta, va suspenda judecata, recomandând un mediator din Lista de mediatori a Asociației STARS.
- (4) Prevederile alin. (3) nu se aplică dacă părțile au recurs la arbitraj în urma unei medieri eșuate.

Art. 8. - (1) Tribunalul arbitral soluționează litigiul conform regulilor de drept care îi sunt aplicabile, sau în echitate dacă părțile au solicitat în mod expres aceasta.

- (2) Arbitrii și supraarbitrii au îndatorirea să stăruie, prin toate mijloacele legale, pentru a preveni orice greșeală privind aflarea adevărului în cauză, pe baza stabilirii faptelor și prin aplicarea corectă a legii sau a echității, în scopul pronunțării unei hotărâri temeinice și legale, respectiv în echitate.
- (3) În acest scop, cu privire la situația de fapt și motivarea în drept pe care părțile le invocă, tribunalul arbitral este în drept să le ceară să prezinte explicații, oral sau în scris, să pună în dezbateră acestora orice împrejurări de fapt sau de drept, chiar dacă nu sunt menționate în cererea de arbitraj sau în întâmpinare, să dispună administrarea probelor pe care le consideră necesare, precum și alte măsuri prevăzute de lege.
- (4) Tribunalul arbitral dă sau restabilește calificarea juridică a actelor și faptelor deduse judecării, chiar dacă părțile le-au dat o altă denumire. În acest caz, tribunalul arbitral este obligat să pună în discuția părților calificarea juridică exactă.
- (5) Cu toate acestea, tribunalul arbitral nu poate schimba denumirea sau temeiul juridic în cazul în care părțile, în virtutea unui acord expres privind drepturi de care, potrivit legii, pot dispune, au stabilit calificarea juridică și motivele de drept asupra cărora au înțeles să limiteze dezbaterile, dacă astfel nu se încalcă drepturile sau interesele legitime ale altora.
- (6) Tribunalul arbitral trebuie să se pronunțe asupra a tot ceea ce s-a cerut, fără însă a depăși limitele investiției.

Art. 9. - (1) Cei prezenți la ședințele tribunalului arbitral, precum și la toate procedurile prearbitrale și postarbitrale sunt datori să manifeste respectul convenit față de tribunalul arbitral și față de arbitrii personali, și să nu tulbure buna desfășurare a acestor ședințe și proceduri.

- (2) Arbitrul unic sau supraarbitrul, iar, în cazul procedurilor prearbitrale și postarbitrale, Președintele Curții, veghează ca ordinea și solemnitatea ședinței să fie respectate, putând să ia una dintre următoarele măsuri împotriva acelei persoane care nu le respectă:

- (a) mustrarea;
- (b) mustrarea cu avertisment;

- (c) îndepărtarea din sală sau din sediul Curții, dacă nu este vorba de o parte, de avocatul sau de un alt reprezentant al acesteia ori de un oficial public care se află cu drept acolo;
- (d) suspendarea ședinței;
- (e) deferirea persoanei către instanța judecătorească pentru sancționarea acesteia cu amendă judiciară;
- (f) deferirea persoanei către autoritățile de ordine publică, în vederea sancționării acesteia contravențional sau penal;
- (g) obligarea părții care a cauzat, prin acest tip de fapte, cheltuieli inutile, la suportarea acestora.

Art. 10. - (1) Dosarul litigiului este confidențial. Nicio persoană, în afara celor implicate în desfășurarea litigiului respectiv, nu are acces la dosar fără acordul scris al părților.
(2) Curtea, tribunalul arbitral, precum și personalul Asociației STARS au obligația să asigure confidențialitatea arbitrajului, neavând dreptul de a publica sau a divulga datele de care iau cunoștință în îndeplinirea atribuțiilor ce le revin, fără a avea încuviințarea părților.

CAPITOLUL II Participanții la procesul arbitral

Art. 11. - (1) Tribunalul arbitral al Curții este reprezentat de totalitatea arbitrilor și supraarbitrilor investiți.

- (2) Tribunalul arbitral constituit este abilitat să judece un litigiu determinat și să pronunțe o hotărâre definitivă, executorie și obligatorie pentru părți potrivit prezentelor Reguli.
- (3) Tribunalul arbitral este constituit din arbitri și este format fie dintr-un arbitru unic, fie din 3, 5 sau mai mulți arbitri, mereu în număr impar, dintre care unul este supraarbitru.
- (4) Dacă părțile nu au stabilit numărul arbitrilor, litigiul se judecă de **1 (un)** arbitru unic.

Art. 12. - Soluționarea litigiului revine exclusiv tribunalului arbitral investit, fără nicio ingerință sau influență din partea Curții, a Asociației STARS, ori a oricărei alte persoane fizice sau juridice, grup sau organizație.

Art. 13. - Atunci când tribunalul arbitral este compus din 3 sau mai mulți arbitri, desemnarea are loc după cum urmează:

1. Se scade 1 (unu) din numărul de arbitri agreeți de părți;
2. Se împarte numărul rezultat la numărul de părți existente. Dacă există mai mulți reclamânți sau mai mulți pârâți, părțile care au interese comune se consideră o singură parte în scopul aceste împărțiri;
3. Rezultatul trebuie să fie întotdeauna un număr întreg, sub sancțiunea nulității arbitrajului;
4. Fiecare parte numește arbitri în numărul rezultat din împărțire, potrivit dispozițiilor privind numirea arbitrilor din prezentele Reguli;
5. Arbitrii astfel numiți aleg, potrivit dispozițiilor privind numirea arbitrilor din prezentele Reguli, un supraarbitru.

Art. 14. - (1) Autoritatea de nominare este Președintele Curții.

- (2) Din momentul în care Președintele Curții este însuși nominalizat sau ales într-un tribunal arbitral, persoana desemnată de Asociația STARS îndeplinește îndatoririle autorității de nominare.
- (3) Autoritatea de nominare procedează la constituirea tribunalului arbitral în 24 de ore de la primirea dovezii de plată a obligațiilor financiare ale reclamantului față de Curte.
- (4) Tribunalul arbitral se consideră constituit la data acceptării însărcinării de arbitru unic, sau, după caz, a ultimei acceptări a însărcinării de arbitru ori de supraarbitru prin semnarea Actului de misiune.
- (5) În cazul expedierii prin poștă sau fax a Actului de misiune, acceptarea se consideră că a avut loc la data ștampilei oficiului poștal de expediere, ori la data indicată pe faxul primit.

Art. 15. - (1) Arbitrul unic se alege prin acordul părților din Lista de arbitri a Curții.

- (2) Dacă părțile nu cad de acord, sau dacă solicită expres acest lucru, autoritatea de nominare procedează la tragerea la sorți a arbitrului unic.
- (3) În acest scop, în urnă se introduce câte un bilețel cu numele fiecărui arbitru din Lista de arbitri a Curții, cu excepția celor suspendați, și câte un al doilea bilețel cu numele fiecărui arbitru din Lista de arbitri a Curții, cu excepția celor suspendați și care îndeplinește, în plus, una dintre următoarele condiții:
 - (a) a dovedit Curții prin documente relevante absolvirea unui curs acreditat specializat în arbitraj;
 - (b) a dovedit Curții prin documente relevante absolvirea unui curs acreditat, cursurilor universitare sau postuniversitare, ori experiența profesională în domeniul specializat al litigiului respectiv;
 - (c) a îndeplinit sau îndeplinește funcția de Președinte al Curții.
- (4) În scopul îndeplinirii prevederilor alin. (3) arbitrii din Lista de arbitri a Curții vor furniza, la înscriere și oricând circumstanțele lor se schimbă documentele relevante specializărilor în care sunt recunoscuți și au experiență, care constituie un fond imaterial de expertiză a Curții.
- (5) În caz de dispută privind recunoașterea acestor specializări, Președintele Curții hotărăște irevocabil.
- (6) Autoritatea de nominare extrage din urnă mai întâi numele arbitrului unic și apoi al arbitrului unic supleant.

Art. 16. - (1) Arbitrii nominalizați de o parte sunt aleși de aceasta din Lista de arbitri a Curții. În cazul în care ambele părți au desemnat același arbitru, li se dă oportunitatea acestora să își schimbe alegerea. Dacă nicio parte nu își schimbă opțiunea, se va trage la sorți partea în numele căreia este desemnat arbitrul respectiv, iar cealaltă va fi obligată să desemneze un alt arbitru.

- (2) Dacă partea nu dorește sau refuză să desemneze un arbitru, autoritatea de nominare va trage la sorți potrivit art. 15 (2) - (6) atâția arbitri câți are dreptul să numească.
- (3) Nicio parte nu poate numi arbitri în numele altei părți cu interese contrarii, orice convenție care permite acest lucru, ori conferă uneia dintre părți un privilegiu cu privire la desemnarea arbitrilor, ori care prevede dreptul unei părți de a avea mai mulți arbitri decât cealaltă parte fiind nulă.
- (4) Părțile vor desemna în aceleași condiții și câte un arbitru supleant pentru fiecare arbitru desemnat.

Art. 17. - (1) Supraarbitrul se numește de către arbitrii aleși, cu unanimitate, din Lista de arbitri a Curții.

(2) Dacă arbitrii aleși nu pot cădea de acord asupra unui supraarbitru, autoritatea de nominare îl va desemna prin tragere la sorți potrivit art. 15 (2) - (6), eliminând din urnă numele arbitrilor deja aleși și ale supleanților lor.

(3) Arbitrii aleși sau autoritatea de nominare vor desemna și un supraarbitru supleant în aceleași condiții.

Art. 18. - (1) Supraarbitrul supleant și arbitrul supleant au obligația, după semnarea Actului de misiune, să înlocuiască, în caz de absență pentru motive justificate, pe titular în judecarea litigiului.

(2) Pentru activitatea prestată în înlocuirea titularului, supleantul primește din onorariu o sumă stabilită de Președintele Curții proporțional cu gradul de implicare în soluționarea dosarului.

Art. 19. - Înscirerea în Lista de arbitri a STARS se face potrivit Regulamentului de organizare și funcționare a Curții.

Art. 20. - Arbitrii sunt independenți și imparțiali în îndeplinirea atribuțiilor lor jurisdicționale.

Art. 21. - (1) Arbitrii sunt revocați pentru săvârșirea unuia dintre următoarele fapte:

1. Renunțarea în mod nejustificat, după semnarea Actului de misiune, la misiunea de arbitru sau supraarbitru;

2. Neparticiparea, fără motiv justificat, la ședința de arbitrare;

3. Tergiversarea, fără motive temeinice, a soluționării litigiului;

4. Nepronunțarea hotărârii arbitrale în termenul stabilit prin prezentele Reguli;

5. Nerespectarea caracterului confidențial al arbitrajului;

6. Încalcă cu rea credință sau gravă neglijență alte îndatoriri ce le revin.

(2) Arbitrii sunt răspunzători de daunele cauzate părților, în condițiile dreptului comun în materie, pentru motivele prevăzute la alin. (1).

Art. 22. - (1) Arbitrii sunt înlocuiți pentru unul dintre următoarele motive:

1. Abținere;

2. Recuzare;

3. Revocare;

4. Renunțare;

5. Deces;

6. Alte cauze de împiedicare.

(2) Arbitrul este înlocuit de îndată prin supleantul său.

(3) Dacă supleantul său se află de asemenea într-o situație de împiedicare, atunci autoritatea de nominare, sau partea care l-a numit, va proceda la înlocuirea arbitrului și nominalizarea unui nou supleant, potrivit prezentelor Reguli, în termen de maxim 3 zile de la data luării la cunoștință de împrejurări.

(4) Constatarea împrejurărilor de revocare sau înlocuire se face de către autoritatea de nominare.

Art. 23. - (1) Actul de misiune este documentul cu regim special redactat pe un formular tipizat, conform Anexei Nr. 1, care face parte integrantă din prezentele reguli.

(2) Refuzul arbitrilor sau supraarbitrilor, ori al supleantului respectiv de a accepta misiunea se semnifică prin completarea părții corespunzătoare a Actului de misiune, ori prin desemnarea acestuia în termen de 5 zile de la desemnarea lui. În acest caz, se procedează la înlocuire, potrivit dispozițiilor art. 22.

(3) În Actul de misiune se consemnează:

- (a) Acceptul sau refuzul arbitrilor sau supraarbitrilor și al supleantului de a face parte din tribunalul arbitral;
- (b) Angajamentul de prioritate a arbitrajului față de orice altă activitate desfășurată de membrii tribunalului arbitral;
- (c) Declarația sub semnătură privată că nu se află în niciuna dintre cauzele de incompatibilitate;
- (d) Semnătura arbitrilor sau supraarbitrilor;
- (e) Data acceptării misiunii ori a refuzului acesteia;
- (f) Desemnarea părților și a reprezentanților legali ai acestora;
- (g) Obiectul litigiului.

Art. 24. - (1) Recuzarea arbitrilor și experților se dispune pentru oricare dintre următoarele motive:

1. Oricare dintre cazurile de incompatibilitate prevăzute de Codul de Procedură Civilă pentru judecători;
2. Neîndeplinirea condițiilor de calificare sau a altor condiții privitoare la arbitri, prevăzute în acordul de arbitraj;
3. Când o persoană juridică al cărei asociat este sau în ale cărei organe de conducere se află arbitrul are un interes în cauză;
4. Dacă arbitrul are raporturi de muncă ori de serviciu, după caz, sau legături comerciale directe cu una dintre părți, cu o societate controlată de una dintre părți sau aflată sub un control comun cu aceasta;
5. Dacă arbitrul a prestat consultanță uneia dintre părți, a asistat sau a reprezentat una dintre părți ori a depus mărturie în una dintre fazele precedente ale litigiului;
6. Dacă arbitrul care este și avocat, înscris pe tabloul avocaților compatibili, a desfășurat sau urmează a desfășura activități avocațiale cu privire la acel litigiu;
7. Dacă arbitrul care este și mediator autorizat a desfășurat activități de mediere cu privire la acel litigiu, indiferent că au avut sau nu succes. Se exclude îndeplinirea numai a obligației de informare cu privire la avantajele medierii, neurmată de încheierea unui acord de mediere.

Art. 25. - (1) Arbitrul care este și avocat înscris pe tabloul avocaților compatibil nu poate reprezenta sau asista vreo parte în fața tribunalelor constituite sub egida Curții.

(2) Activitățile avocațiale prevăzute la alin. (1) nu pot fi exercitate de avocatul care este și arbitru într-un litigiu determinat, nici direct și nici prin substituirea sa de către un alt avocat din cadrul formei organizatorice de exercitare a profesiei de avocat din care el face parte.

Art. 26. - (1) O parte nu poate recuza arbitrul numit de ea decât pentru cauze survenite sau de care a luat cunoștință după numire.

(2) Cererea de recuzare trebuie să fie făcută, sub sancțiunea decăderii, în termen de 10 zile de la

data când partea a luat cunoștință de numirea arbitrilor sau, după caz, de la survenirea cauzei de recuzare.

- (3) Cererea de recuzare se soluționează de tribunalul arbitral, fără participarea arbitrilor recuzați, acesta fiind înlocuit de un alt arbitru din Lista de arbitri a Curții, desemnat de autoritatea de nominare prin tragere la sorți potrivit art. 15 (2) - (6).

Art. 27. - (1) Persoana care știe că în privința sa există o cauză de recuzare este obligată să înștiințeze părțile, autoritatea de nominare și pe ceilalți arbitri ai tribunalului arbitral, dacă există, mai înainte de a fi acceptat însărcinarea de arbitru.

- (2) Această persoană nu poate participa la judecarea litigiului decât dacă părțile, înștiințate de Curte, comunică în scris că înțeleg să nu ceară recuzarea.
- (3) Arbitrul sau supraarbitrul care, după semnarea Actului de misiune, constată că în privința sa există o cauză de recuzare ori altă cauză care pune la îndoială independența și imparțialitatea sa este obligat să se abțină.
- (4) Declarația de abținere se consemnează în încheierea de ședință, iar locul său va fi luat de arbitrul ori supraarbitrul supleant.
- (5) Prin încheierea de abținere sau de soluționare a cererii de recuzare se stabilește, după caz, și data reluării procesului arbitral.

Art. 28. - Sunt părți reclamantul și pârâtul din cererea de arbitrare, precum și terțele persoane care intervin în procesul arbitral, potrivit prezentelor Reguli.

Art. 29. - (1) Terții pot participa la procedura arbitrală în condițiile art. 61 - 77 din Codul de procedură civilă, dar numai cu acordul lor și al tuturor părților.

- (2) Intervenția accesorie este admisibilă și fără acordul tuturor părților.
- (3) Între data primirii primei citații de către terți și termenul de dezbateri trebuie să existe un interval de timp de cel puțin 15 zile.
- (4) Intervenția, în orice formă, a terților, nu poate influența ori modifica în niciun fel componența tribunalului arbitral, limba desfășurării dezbaterilor, limitele procesului arbitral sau orice alt element care este stabilit de către părți și / sau de către tribunal înaintea intervenției terților.
- (5) Terții iau procedura arbitrală în stadiul în care ea se află.

Art. 30. - (1) Părțile pot să exercite drepturile lor procedurale personal sau prin reprezentant legal și pot fi asistate de avocați, consilieri, interpreți, specialiști sau alte persoane.

- (2) Cu acordul părților și cu încuviințarea tribunalului arbitral, la ședințele de dezbateri a litigiului pot participa și alte persoane.
- (3) Împuternicirea dată avocaților, potrivit legii, valorează alegerea domiciliului sau, după caz, a sediului procesual la avocat, dacă în cuprinsul acesteia nu se prevede altfel, și cuprinde dreptul avocatului de a exercita opțiunile cu privire la caducitatea arbitrajului, precum și de a solicita ori de a accepta prelungirea termenului arbitrajului.
- (4) Dispozițiile alin. (1) și (3) se aplică în mod corespunzător și în cazul reprezentării părții prin consilier juridic.
- (5) Părțile sunt considerate că și-au dat acordul pentru ca persoanele înscrise ca auditori arbitrali, în Lista de auditori arbitrali a Curții, să participe la procesul arbitral, în scopuri strict educative.

- (6) Auditorii arbitrali sunt supuși aceluiași condiții de confidențialitate ca și arbitrii, și nu au dreptul de a participa activ la niciun aspect al procedurii arbitrale.
- (7) Părțile pot solicita expres în scris interzicerea accesului auditorilor arbitrali, cu plata unei taxe de confidențialitate sporită.
- (8) Tribunalul arbitral este obligat să refuze participarea, în calitate de avocat a oricărei persoane înscrise sau care se pretinde a fi înscrisă în tabloul de avocați a unei entități alta decât barourile de avocați județene și al Municipiului București, organizate potrivit Legii Nr. 51 / 1995. În această situație, tribunalul arbitral va întreba partea dacă înțelege să mențină persoana vizată ca reprezentant convențional (mandatar), iar în caz de răspuns negativ sau lipsa unui răspuns, va considera că persoana nu are calitate de reprezentant. În toate situațiile, tribunalul arbitral va sesiza organele de urmărire penală, privitor la exercitarea fără drept a profesiei de avocat.

CAPITOLUL III

Actele de procedură arbitrală

Art. 31. - (1) Secretariatul Curții asigură comunicarea actelor de procedură, a înscrisurilor litigiului, a citațiilor, încheierilor de ședință și a hotărârilor arbitrale prin scrisoare recomandată cu conținut declarat și confirmare de primire ori prin telefax, sau prin înmânarea lor personal părții ori reprezentantului său ales, sub semnătură certificată de un agent al Secretariatului Curții, cu indicarea datei înmânării.

- (2) Dovezile de comunicare se depun la dosarul cauzei.
- (3) Comunicările se fac, după caz, la adresa indicată de parte în cererea de arbitraj, întâmpinare ori cererea reconvențională, ori în contractul sau în corespondența dintre părți.
- (4) Orice schimbare de adresă nu va fi luată în considerare dacă nu a fost adusă la cunoștință, în scris, Secretariatului Curții, sau tribunalului arbitral în ședință.
- (5) Când reclamantul învederează motivat că, deși a făcut tot ce i-a stat în putință, nu a reușit să afle domiciliul sau sediul pârâtului, sau un alt loc unde ar putea fi citat potrivit legii, tribunalul arbitral va putea încuviința citarea acestuia prin publicitate, potrivit Codului de procedură civilă.
- (6) Reclamantului sau pârâtului care are domiciliul sau sediul în străinătate și care a fost citat pentru primul termen în condițiile prevăzute de prezentele reguli, dar nu și-a respectat obligația de a-și alege un domiciliu în România unde urmează să i se facă toate comunicările privind litigiul arbitral, i se vor trimite comunicările ulterioare prin scrisoare recomandată, recipisa de predare la poșta a scrisorii, în cuprinsul căreia vor fi menționate actele ce se expediază ținând loc de dovadă de îndeplinire a procedurii.
- (7) Părțile cu domiciliul sau sediul în străinătate, până la stabilirea valabilă a limbii de desfășurare a procesului arbitral, vor primi actele de procedură în formulare bilingve, în limba română și cea engleză.

Art. 32. - (1) Neregularitatea actelor de procedură se acoperă dacă partea nu a invocat-o la termenul la care s-a produs, ori, dacă a lipsit la acel termen, la primul termen ce a urmat după această neregularitate și înainte de a pune concluzii în fond.

- (2) Nimeni nu poate invoca neregularitatea pricinuită prin propriul său fapt.

CAPITOLUL IV

Acordul de arbitrare

Art. 33. - (1) Acordul de arbitrare, denumit și convenție arbitrală, se încheie în scris, inclusiv prin schimb de corespondență, indiferent de forma acesteia, sub sancțiunea nulității.

(2) În cazul în care acordul de arbitrare se referă la un litigiu legat de transferul dreptului de proprietate și / sau constituirea altui drept real asupra unui bun imobil, convenția trebuie încheiată în formă autentică notarială, sub sancțiunea nulității absolute.

(3) Acordul de arbitrare are următoarele forme:

(a) Clauza compromisorie, înscrisă în contractul principal, prin care părțile convin ca litigiile ce se vor naște din contractul în care ea este inserată sau în legătură cu acesta să fie soluționate pe calea arbitrajului;

(b) Compromisul, prin care părțile convin ca un litigiu ivit între ele să fie soluționat pe calea arbitrajului, arătându-se, sub sancțiunea nulității, obiectul litigiului;

(c) Introducerea de către reclamant a unei cereri de arbitrare și acceptarea pârâtului, expresă și în scris ca această cerere arbitrală să fie soluționată de Curte.

(4) Validitatea clauzei compromisorii este independentă de valabilitatea contractului în care a fost înscrisă.

(5) În cazul formelor arătate la alin. (3) lit. (b) și (c), dacă sunt încheiate cu asistența tehnică a Curții, Curtea va întreprinde demersurile pentru încheierea lor în formă autentică notarială, atunci când este necesar.

(6) Compromisul se poate încheia chiar dacă litigiul intervenit între părți este deja pe rolul unei alte instanțe, având efectul excluderii, pentru litigiul care face obiectul acestuia, a competenței instanțelor judecătorești.

(7) În cazul litigiilor internaționale, convenția arbitrală se încheie în formă valabilă în scris, prin înscris, telegramă, telex, telecopiator, poștă electronică sau orice alt mijloc de comunicare permițând a-i stabili proba printr-un text.

(8) În cazul litigiilor internaționale, cu privire la cerințele de fond, convenția arbitrală este valabilă dacă îndeplinește condițiile impuse de una dintre legile următoare:

(a) legea stabilită de părți;

(b) legea care guvernează obiectul litigiului;

(c) legea aplicabilă contractului ce conține clauza compromisorie;

(d) legea română.

(9) În litigiile internaționale, validitatea convenției arbitrale nu poate fi contestată pe motivul nevalabilității contractului principal sau pentru că ar viza un litigiu care nu există încă.

CAPITOLUL V

Procedura prearbitrală

Art. 34. - (1) Cererea prin care reclamantul sesizează Curtea cu soluționarea unui litigiu se numește cerere de arbitrare, sau acțiune arbitrală.

(2) Cererea trebuie să fie scrisă, și se poate transmite prin poștă, telefax sau personal, la sediul Curții.

(3) Curtea va propune, oricând consideră necesar, un formular standard de cerere de arbitrare și, după caz, de întâmpinare, cerere reconvențională și intervenție.

- (4) De asemenea, părțile se pot prezenta personal în fața Curții, pentru a introduce cererea oral, aceasta urmând să fie consemnată într-un proces-verbal de către Președinte, pe formularul standard propus de Curte. Primirea cererii în această situație este condiționată de constituirea valabilă, pe loc, a tribunalului arbitral, arbitrul unic sau arbitrii săi semnând, totodată, și ei procesul-verbal astfel încheiat.
- (5) Cererea de arbitrare, indiferent de forma în care este introdusă, va cuprinde următoarele date:
- (a) numele și prenumele părților ori, pentru persoanele juridice, denumirea lor;
 - (b) domiciliul sau reședința părților ori, pentru persoanele juridice, sediul lor;
 - (c) codul numeric personal al părților sau, după caz, codul unic de înregistrare fiscală, codul de identificare fiscală, numărul de înmatriculare în Registrul Comerțului ori de înscriere în Registrul persoanelor juridice;
 - (d) conturile bancare ale părților;
 - (e) adresa electronică, numărul de telefon, numărul de telefax ale părților;
 - (f) domiciliul ales în România al reclamantului care locuiește în străinătate, unde urmează să i se facă toate comunicările privind procesul arbitral;
 - (g) numele, prenumele și calitatea celui care reprezintă partea în litigiu, anexându-se dovada acestei calități. În cazul avocatului se va prezenta numele acestuia și sediul profesional. În cazul persoanei juridice de drept privat, se va anexa extras din Registrul public în care este menționată împuternicirea sa;
 - (h) arătarea acordului de arbitrare, indiferent de forma în care este încheiat, anexându-se în copie înscrisul care o cuprinde;
 - (i) obiectul cererii;
 - (j) valoarea cererii, și elementele de fapt și de calcul care au condus la determinarea ei;
 - (k) motivele de fapt pe care se întemeiază cererea;
 - (l) motivele de drept pe care se întemeiază cererea;
 - (m) probele pe care se întemeiază cererea. Probele vor fi indicate arătându-se, după caz:
 - (i) înscrisurile și relevanța lor;
 - (ii) numele și domiciliul martorilor;
 - (iii) faptele ce tind a fi probate;
 - (iv) obiectivul expertizei și numele expertului consilier propus;
 - (v) în cazul persoanelor juridice, întrebările propuse pentru interogatoriu;
 - (n) semnătura părții sau, în cazul procesului-verbal, a părților. În cazul persoanelor juridice, se aplică și ștampila acestora. Dacă cererea de arbitrare este introdusă prin avocat, ea va fi semnată și ștampilată de acesta.
- (6) Dacă reclamantul depune singur cererea, și nu cunoaște unele dintre elementele arătate la alin. (5) lit. (c) - (e) în privința pârâtului ori unora dintre pârâți, le va putea omite.
- (7) Atunci când reclamantul dorește încheierea acordului de arbitrare prin procedura arătată la art. 33 alin. (3) lit. (c), va consemna acest lucru, Curtea urmând să-l notifice pe pârât cu propunerea de acceptare, și informații privind avantajele arbitrajului.
- (8) Înscrisurile se depun în original sau în copie certificată de parte. Înscrisurile depuse în original nu se restituie decât printr-o cerere separată, după încheierea procedurii arbitrale, cu plata taxelor necesare realizării de copii legalizate de pe acestea, care vor fi păstrate la dosarul cauzei.

Art. 35. - (1) În litigiile interne, dacă cererea de arbitrare sau înscrisurile sunt formulate într-o limbă străină, Curtea solicită părții care le-a prezentat să aducă o traducere a lor în limba română.

(2) Orice document netradus nu este câștigat cauzei.

(3) Partea obligată la traducere poate solicita în scris ca traducerea să fie efectuată prin grija Secretariatului Curții, cu suportarea costurilor respective.

Art. 36. - (1) Cererea de arbitrare trebuie oricând tradusă în limba română, potrivit art. 35.

(2) Dacă părțile au stabilit, prin acordul de arbitrare sau ulterior, înainte de alegerea arbitrilor unic sau a arbitrilor, în scris, o limbă în care să se desfășoare procedura arbitrală, atunci ele vor putea condiționa nominalizarea arbitrilor unic sau a tuturor arbitrilor de cunoașterea acestei limbi, sub condiția existenței persoanelor necesare în Lista de arbitri a Curții.

(3) Dacă părțile, după constituirea tribunalului arbitral, ajung la un acord privind limba în care să se desfășoare procedura arbitrală, și arbitrul este de acord, atunci procedura se va desfășura pe mai departe în limba agreată.

(4) Din momentul consemnării în scris a acordului privind limba în care să se desfășoare procedura arbitrală, toate înscrisurile vor fi depuse în limba respectivă, ori traduse în acea limbă, potrivit art. 35, sub sancțiunea de a nu fi câștigate cauzei.

(5) În situațiile prevăzute la acest articol, hotărârea arbitrală emisă într-o altă limbă se traduce întotdeauna, din oficiu în limba română, pe cheltuiala părților, varianta în limba română fiind păstrată la dosar. Este autentică versiunea în limba stabilită de părți potrivit alin. (2) sau (3).

Art. 37. - (1) Dacă o parte nu cunoaște limba în care se desfășoară dezbaterile, la cererea și pe cheltuiala ei, tribunalul arbitral îi asigură serviciile unui interpret.

(2) Părțile pot să participe la dezbateri cu interpretul lor.

(3) În orice situație, când părțile se exprimă către tribunalul arbitral sau între ele într-o limbă care nu a fost stabilită ca limbă a procedurii potrivit art. 36 alin. (2) sau (3), atunci tribunalul arbitral va angaja, pe cheltuiala părților, un interpret neutru care va servi acestuia.

(4) Susținerile în alte limbi ale părților nu se consemnează decât în limba procedurii aleasă potrivit art. 36 alin. (2) sau (3), iar dacă sunt emise în altă limbă, potrivit cu traducerea interpretului numit potrivit alin. (3).

Art. 38. - (1) Cererea de arbitrare, în oricare formă a sa, anexele sale, precum și orice documente depuse pe parcursul procedurii arbitrale se vor depune într-un număr de exemplare suficient pentru a se depune la dosarul cauzei și pentru a se comunica părții adverse și fiecărui arbitru.

(2) Curtea poate organiza comunicarea electronică, sub luare de dovadă de primire, a înscrisurilor către arbitri.

Art. 39. - (1) Cererea de arbitrare, întocmită ca mai sus, însoțită de dovada achitării taxei de înregistrare prevăzute în Regulamentul privind taxele arbitrale și conexe, este înregistrată la Secretariatul Curții.

(2) Data introducerii cererii de arbitrare se consideră ziua înregistrării acesteia la Secretariatul Curții. În cazul expedierii prin scrisoare recomandată prin poștă, data este cea prevăzută în ștampila oficiului poștal de expediere, iar dacă este ilizibilă, data sosirii efective la

Secretariatul Curții. Plicul se atașează cererii.

- (3) Cererea depusă personal nu se înregistrează dacă nu s-a făcut dovada achitării taxei de înregistrare și se restituie de îndată reclamantului, care poate să o depună din nou în momentul îndeplinirii cerințelor. Dacă cererea de arbitrară a fost trimisă prin poștă fără dovada achitării taxei de înregistrare, Secretariatul Curții comunică de urgență prin telefon, telefax, poștă electronică ori telegramă, reclamantului, această cerință și îi acordă un termen de maximum 5 zile pentru a suplini această lipsă. Dacă nu se face dovada plății, cererea de arbitrară rămâne în nelucrare.
- (4) Oricare dintre părțile aflate în procedura prearbitrală poate cere instanței statale competente să încuviințeze măsuri asigurătorii și măsuri provizorii cu privire la obiectul litigiului, sau să constate anumite împrejurări de fapt.
- (5) Încuviințarea acestor măsuri va fi adusă la cunoștința tribunalului arbitral de către partea care le-a cerut.

Art. 40. - Secretariatul Curții înmânează ori trimite prin poștă, cu scrisoare recomandată, reclamantului Codexul Arbitral, orice alte documente care privesc litigiul arbitral, precum și un document numit Act de înștiințare, ce va cuprinde următoarele înștiințări:

- (a) Obligația completării tuturor elementelor cererii de arbitrară, dacă există lipsuri formale;
- (b) Obligația financiară față de Curte stabilită potrivit Regulamentului privind taxele arbitrale și conexe;
- (c) Obligația de a depune documentele care fac dovada susținerilor din cererea de arbitrară, pentru a fi comunicate celorlalte părți, în cazul în care nu au fost depuse odată cu cererea de arbitrară.

Art. 41. - (1) Secretariatul Curții va comunica pârâtului, respectiv tuturor pârâților, prin poștă cu scrisoare recomandată, Codexul Arbitral, o copie de pe cererea de arbitrară, precum și câte o copie a fiecărui act depus de reclamant, precum și obligația de a-și exprima poziția față de cererea de arbitrară, prin întâmpinare, cuprinsă într-un document numit Act de înștiințare.

- (2) Pe cheltuiala reclamantului, comunicarea se poate face prin poștă rapidă sau curierat, cu dovada primirii.
- (3) De asemenea, dacă s-a indicat un număr de fax, respectiv o adresă de poștă electronică, se pot comunica actele și astfel, însă numai împreună cu una dintre modalitățile prevăzute la alin. (1) și (2)

Art. 42. - (1) Pe tot parcursul procedurii prearbitrale și arbitrale, fiecare parte are dreptul de a primi copii de pe toate documentele ce privesc litigiul și care provin de la cealaltă parte.

- (2) Dacă mai mulți reclamanți sau mai mulți pârâți au un singur reprezentant, sau un reclamant ori un pârât stă în judecată în mai multe calități juridice, se va depune câte o singură copie din toate actele pentru aceste părți.

Art. 43. - (1) Pârâtul are 30 de zile de la primirea copiei de pe cererea de arbitrară pentru a face întâmpinare și, eventual, cerere reconvențională, sub sancțiunea decăderii din acest drept.

(2) Întâmpinarea va cuprinde:

- (a) numele și prenumele părților ori, pentru persoanele juridice, denumirea lor;
- (b) domiciliul sau reședința părților ori, pentru persoanele juridice, sediul lor;

- (c) codul numeric personal al părților sau, după caz, codul unic de înregistrare fiscală, codul de identificare fiscală, numărul de înmatriculare în Registrul Comerțului ori de înscriere în Registrul persoanelor juridice;
- (d) conturile bancare ale părților;
- (e) adresa electronică, numărul de telefon, numărul de telefax ale părților;
- (f) domiciliul ales în România al pârâtului care locuiește în străinătate, unde urmează să i se facă toate comunicările privind procesul arbitral. Dacă pârâtul nu își alege un domiciliu, atunci toate comunicările i se vor face prin scrisoare recomandată cu confirmare de primire ori prin curierat cu confirmare de primire la adresa indicată la lit. (b) sau, în lipsă, la adresa indicată de reclamant;
- (g) numele, prenumele și calitatea celui care reprezintă partea în litigiu, anexându-se dovada acestei calități. În cazul avocatului se va prezenta numele acestuia și sediul profesional. În cazul persoanei juridice de drept privat, se va anexa extras din Registrul public în care este menționată împuternicirea sa;
- (h) excepțiile de procedură și de fond pe care pârâtul le ridică la cererea reclamantului, arătându-se în special orice obiecții privitoare la validitatea acordului de arbitrare;
- (i) răspunsul în fapt și în drept la cererea reclamantului;
- (j) probele propuse în apărare. Probele vor fi indicate arătându-se, după caz:
- (i) înscrisurile și relevanța lor;
- (ii) numele și domiciliul martorilor;
- (iii) faptele ce tind a fi probate;
- (iv) obiectivul expertizei și numele expertului consilier propus;
- (v) în cazul persoanelor juridice, întrebările propuse pentru interogatoriu;
- (k) semnătura părții sau, în cazul procesului-verbal, a părților. În cazul persoanelor juridice, se aplică și ștampila acestora. Dacă cererea de arbitrare este introdusă prin avocat, ea va fi semnată și ștampilată de acesta.
- (3) La întâmpinare se vor alătura atâtea copii de pe întâmpinare câți reclamânți sunt; de asemenea, se va alătura același număr de copii certificate de pe înscrisurile pe care se sprijină, plus un rând de copii certificate pentru tribunalul arbitral.
- (4) Când sunt mai mulți pârâți, aceștia pot răspunde toți împreună sau numai o parte din ei, printr-o singură întâmpinare.
- (5) Nedepunerea întâmpinării nu înseamnă recunoașterea pretențiilor reclamantului, dar, dacă din această cauză litigiul se amână, pârâtul va putea fi obligat, la cererea reclamantului, la plata cheltuielilor cauzate prin amânare.
- (6) Cererea reconvențională este actul prin care pârâtul poate formula pretenții împotriva reclamantului, cu condiția ca ele să derive din același raport juridic.
- (7) Cererea reconvențională trebuie să cuprindă aceleași elemente și să îndeplinească aceleași condiții ca și cererea de arbitrare și se soluționează odată cu aceasta. Când însă numai cererea de arbitrare este în stare de a fi soluționată, cererea reconvențională poate fi soluționată separat. Tribunalul arbitral dispune în acest caz prin încheiere.
- (8) Pretențiile din cererea reconvențională se supun plății taxelor și cheltuielilor calculate conform Regulamentului privind taxele arbitrale și conexe. Plata se face în 10 zile de la data primirii comunicării privind taxa arbitrală, termen care este de decădere, sub sancțiunea anulării cererii reconvenționale ca netaxată.
- (9) Excepțiile și alte mijloace de apărare mai pot fi formulate, cel mai târziu, și la primul termen de judecată la care partea a fost legal citată, sub sancțiunea decăderii.
- (10) Excepțiile privind existența sau validitatea acordului de arbitrare sau constituirea

tribunalului arbitral trebuie invocate expres, sub sancțiunea decăderii, cel mai târziu la primul termen.

- (11) Excepțiile de ordine publică pot fi invocate oricând pe parcursul litigiului arbitral.
- (12) Excepția de necompetență a tribunalului arbitral nu mai poate fi invocată după ce pârâtul a formulat întâmpinarea fără să invoce acest aspect.

Art. 43. - (1) În termen de 10 zile de la data primirii Actului de înștiințare, reclamantul trebuie să achite taxele și cheltuielile arbitrale, în cuantumul stabilit de Secretariatul Curții, potrivit Regulamentului privind taxele arbitrale și conexe.

- (2) Termenul prevăzut la alin. (1) poate fi prelungit prin rezoluție motivată de către Președintele Curții până la primul termen fixat pentru arbitrare.
- (3) Dacă dovada plății taxei arbitrale nu se face în condițiile comunicate de către Secretariatul Curții, cererea de arbitrare rămâne în nelucrare.

Art. 44. - (1) În termen de 3 zile de la data constituirii tribunalului arbitral, Președintele Curții fixează termenul de arbitrare, citând părțile cu această dată.

- (2) Citația se expediază prin curier, cu confirmare de primire, la adresa indicată de fiecare parte, sau se ia în primire personal de fiecare parte, sub luare de semnătură. Numai în lipsa unui curier cu un cost rezonabil poate fi ea expediată prin poștă, recomandată cu confirmare de primire.
- (3) Termenul se fixează în așa fel încât de la data normală a primirii citației și până la termenul de dezbatere să existe un interval de timp de cel puțin 15 zile. Prin *data normală a primirii citației* se înțelege data la care citația ar trebui să ajungă la destinatar dacă serviciul de curierat își îndeplinește întocmai obligațiile contractuale.

CAPITOLUL VI

Termenele, cheltuielile și locul arbitrajului

Art. 45. - (1) Termenele prevăzute în prezentele Reguli sunt termene de decădere numai atunci când în text se prevede expres aceasta.

- (2) Calculul tuturor termenelor se face pe zile libere.
- (3) Astfel, nu intră în calcul ziua de la care începe să curgă termenul, nici ziua în care acesta se împlinește.

Art. 46. - Tribunalul arbitral trebuie să pronunțe hotărârea în termen de cel mult 6 luni de la data constituirii sale.

Art. 47. - Termenul se suspendă:

- i) Pe durata judecării cererii de recuzare;
- ii) Pe durata soluționării unei cereri incidente adresate tribunalului de stat în circumscripția căruia are loc arbitrajul;
- iii) Pe durata completării tribunalului arbitral;
- iv) Pe perioada necesară efectuării expertizei dispuse de tribunalul arbitral în cauză.

Art. 48. - (1) Părțile pot consimți oricând în cursul litigiului la prelungirea termenului arbitrajului, fie în scris, fie prin declarație orală dată în fața tribunalului arbitral și consemnată în încheierea de ședință.

- (2) Pentru motive temeinice, tribunalul arbitral poate dispune, o singură dată, prin încheiere motivată, prelungirea termenului de arbitraj cu cel mult 3 luni.
- (3) Termenul se prelungește de drept cu 3 luni în cazul încetării activității persoanei juridice sau al decesului uneia dintre părți.

Art. 49. - Dacă părțile nu au consimțit expres la prelungirea termenului arbitrajului și nu a intervenit niciun motiv de prelungire prevăzut în această secțiune, întârzierea soluționării litigiului face responsabili membrii tribunalului arbitral, urmând a se aplica sancțiunea prevăzută pentru întârziere în îndeplinirea misiunii prevăzute în prezentele reguli.

Art. 50. - (1) La primul termen de judecată la care au fost legal citate, părțile sunt obligate să declare în scris, sub sancțiunea decăderii, dacă înțeleg să invoce caducitatea arbitrajului.

- (2) Când cel puțin una dintre părți a formulat declarația prevăzută la alin. (1), tribunalul arbitral, la expirarea termenului prevăzut la art. 46, va pronunța o hotărâre prin care va constata că arbitrajul a devenit caduc, cu excepția situației în care părțile declară în mod expres că renunță la caducitate, caz în care va continua judecata.
- (3) Probele administrate în cadrul procedurii devenite caducă vor putea fi utilizate, dacă este cazul, într-un nou arbitraj, în măsura în care se socotește că nu este necesară refacerea lor.
- (4) Nu constituie cauză de caducitate și partea nu poate invoca depășirea termenului de soluționare a litigiului, chiar dacă această excepție a fost invocată în termenul de decădere prevăzut la alin. (1), dacă prin propria sa atitudine a zădărnicit celeritatea soluționării litigiului. Această constatare o face tribunalul arbitral și se consemnează în încheiere.

Art. 51. - (1) Prin *cheltuieli arbitrale* se înțeleg cheltuielile pentru organizarea și desfășurarea arbitrajului, onorariile arbitrilor, cheltuielile de administrare a probelor, cheltuielile de deplasare a părților, arbitrilor, experților, consilierilor și martorilor și alte cheltuieli generate de arbitrarea litigiului.

- (2) Prin *cheltuieli conexe* se înțeleg cheltuielile care nu sunt direct legate de arbitrarea litigiului, cum ar fi emiterea de copii din arhiva Curții, taxe pentru studii și opinii arbitrale, taxe de arhivă și altele asemenea.

Art. 52. - (1) Taxa de înregistrare remunerează serviciile prestate de Curte în înregistrare, citarea părților, constituirea tribunalului arbitral și administrarea arhivistică și secretarială a dosarului depus.

- (2) Taxa tehnică arbitrală remunerează serviciile prestate de Curte în organizarea și desfășurarea arbitrajului.
- (3) În cazul arbitrajului ad-hoc, taxa tehnică arbitrală remunerează serviciile prestate de Curtea de Arbitraj în ajutorul tribunalului arbitral.
- (4) Secretariatul Curții va comunica părții (reclamantului, pârâtului în cererea reconvențională, respectiv intervenientului, după caz) taxa de înregistrare și taxa tehnică arbitrală, conform Regulamentului privind taxele arbitrale și conexe.

- (5) Cuantumul onorariilor arbitrilor stabilite prin Regulamentul privind taxele arbitrale și conexe se raportează la un singur arbitru, în cazul arbitrajului instituționalizat.
- (6) În cazul arbitrajului ad-hoc, onorariile arbitrilor sunt prevăzute și se plătesc conform înțelegerii părților stipulată în acordul de arbitrare.
- (7) Dacă taxa de înregistrare, taxa tehnică arbitrală și onorariile arbitrilor nu se plătesc conform prezentelor Reguli, nu se va da curs cererii respective și nici nu se va declanșa procedura arbitrală.
- (8) Cheltuielile arbitrale se pot împărți între părți potrivit înțelegerii dintre ele.
- (9) În lipsa unei asemenea înțelegeri, cheltuielile arbitrale se suportă de către partea care a căzut în pretenții integral. Dacă cererea de arbitrare este admisă în parte, cheltuielile reprezentând taxa de înregistrare, taxa tehnică arbitrală și onorariile arbitrilor vor fi acordate de tribunalul arbitral proporțional cu pretențiile admise, iar celelalte cheltuieli, în măsura în care sunt justificate, în funcție de utilitatea și necesitatea lor raportate la circumstanțele cauzei.
- (10) Dacă pârâtul, respectiv reclamantul în cererea reconvențională, refuză să achite vreuna din taxele stabilite aici, în ciuda înțelegerii dintre părți, reclamantul, respectiv pârâtul care a formulat cererea reconvențională, poate plăti el întreaga sumă, urmând ca prin hotărârea arbitrală să se stabilească împărțirea cheltuielilor, conform prezentelor Reguli.
- (11) Dacă există diferențe în plus sau în minus de cheltuieli arbitrale, intervenite pe parcursul procesului arbitral, acestea se regularizează cel mai târziu prin hotărârea arbitrală, cu obligația de plată până la comunicarea hotărârii către părți. Hotărârea nu se va comunica până la plata diferențelor datorate de părți, dacă acestea există.
- (12) Tribunalul arbitral va putea, din oficiu sau la cererea părții interesate, să micșoreze onorariile avocaților, experților, interpreților, ori de câte ori va constata motivat că sunt nepotrivit de mari față de valoarea litigiului sau de munca prestată. În cazul avocaților, măsura luată de tribunalul arbitral nu va avea niciun efect asupra raporturilor dintre avocat și clientul său.
- (13) Tribunalul arbitral poate obliga, la cerere, partea din a cărei culpă s-au cauzat celelalte părți cheltuieli inutile, la plata acestora, cu titlu de despăgubiri.
- (14) În cazul litigiilor internaționale, dacă părțile nu au convenit altfel, onorariile arbitrilor și cheltuielile de deplasare ale acestora se suportă de partea care i-a numit; în cazul arbitrului unic sau al supraarbitrului, aceste cheltuieli se suportă de părți în cote egale. Dispozițiile alin. (1) - (13) rămân aplicabile în mod corespunzător.

Art. 53. - (1) Locul arbitrajului este la sediul Curții, stabilit prin Regulamentul de organizare și funcționare a acesteia.

- (2) În cazul arbitrajului ad-hoc, locul arbitrajului se stabilește de către părți sau, în lipsă, de tribunalul arbitral.

CAPITOLUL VII Procedura arbitrală

Art. 54. - (1) Termenul acordat în condițiile art. 44 se consideră primul termen de judecată, dacă părțile sunt legal citate.

- (2) Pârâtul are obligația de a depune întâmpinarea, respectiv cererea reconvențională, în

termenul stabilit la art. 43 alin. (1), sub sancțiunea decăderii privind propunerea de probe, respectiv din dreptul de a face cerere reconvențională.

- (3) Îndată după expirarea termenului prevăzut la art. 43 alin. (1), dar înainte de termenul acordat în condițiile art. 44, tribunalul arbitral verifică stadiul pregătirii litigiului pentru dezbatere și, dacă socotește necesar, dispune măsurile corespunzătoare pentru completarea dosarului, fixând un termen scurt în acest scop, cel mai târziu egal cu termenul acordat în condițiile art. 44.

Art. 55. - (1) La primul termen de judecată, ședința este deschisă de arbitrul unic sau de supraarbitru, care dă cuvântul reprezentantului Secretariatului Curții, pentru a prezenta referatul litigiului.

(2) Reprezentantul Secretariatului Curții efectuează următoarele anunțuri:

- (a) Prezintă membrii tribunalului arbitral;
- (b) Anunță litigiul aflat pe rolul tribunalului arbitral;
- (c) Face apelul nominal al părților;
- (d) Constată îndeplinirea sau neîndeplinirea procedurii de citare;
- (e) Prezintă stadiul de arbitrare a litigiului, în raport cu încheierea precedentă, după caz;
- (f) Anunță că dezbaterile ședinței se înregistrează, din oficiu.

(3) Mai apoi, tribunalul arbitral întreabă părțile prezente, personal sau prin reprezentanți, care au obligația să răspundă, privitor la următoarele aspecte:

- (a) Dacă au nelămuriri în legătură cu Regulamentul de organizare și funcționare a Curții și cu prezentele Reguli;
- (b) Dacă au obiecții în legătură cu competența și constituirea tribunalului arbitral;
- (c) Dacă doresc să se împace;
- (d) Dacă au de invocat excepții relative;
- (e) Dacă înțeleg să se judece în echitate;
- (f) Dacă mai au de depus cereri, memorii sau alte înscrisuri.

(4) Răspunsurile se vor consemna în încheierea de ședință.

(5) Orice excepție privind existența și validitatea convenției arbitrale, constituirea tribunalului arbitral, limitele însărcinării arbitrilor și desfășurarea procedurii până la primul termen de judecată la care partea a fost legal citată trebuie ridicată, sub sancțiunea decăderii, cel mai târziu la acest termen.

(6) Orice cereri și orice înscrisuri vor fi depuse cel mai târziu până la primul termen de judecată la care părțile au fost legal citate.

(7) Mai departe, tribunalul arbitral își verifică propria competență de a soluționa litigiul și hotărăște în această privință prin încheiere, care se poate desființa numai prin acțiunea în anulare introdusă împotriva sentinței arbitrale.

(8) În litigiile internaționale, tribunalul arbitral statuează asupra propriei competențe fără a lua în considerare o cerere având același obiect, deja pendinte între aceleași părți în fața unui tribunal statal sau arbitral, însă, în cazul existenței unor motive temeinice, poate dispune suspendarea procedurii, care nu se computează în calculul termenului arbitrajului.

Art. 56. - (1) În procedura arbitrală, în cursul arbitrajului, măsurile asigurătorii și măsurile provizorii, ca și constatarea anumitor împrejurări de fapt, pot fi încuviințate de tribunalul arbitral,

prin încheiere, în condițiile legii.

- (2) În caz de împotrivire, executarea măsurilor luate de tribunalul arbitral se dispune de către tribunalul de stat în circumscripția căruia are loc arbitrajul.
- (3) În litigiile internaționale, dispunerea de măsuri provizorii sau conservatorii poate fi subordonată de tribunalul arbitral dării unei cauțiuni adecvate.

Art. 57. - Instanța statală poate interveni în cursul arbitrajului conform art. 547 Cod Procedură Civilă, numai atunci când, prin măsurile prevăzute de prezentele Reguli, nu se poate depăși piedica apărută în cursul arbitrajului.

Art. 58. - (1) Pe parcursul desfășurării ședinței părțile și restul participanților la dezbateri, respectiv arbitrii, pot lua cuvântul și pot adresa întrebări numai prin intermediul arbitrului unic, respectiv supraarbitrului.

- (2) Participanții la dezbateri, respectiv arbitrii, comunică în timpul ședinței prin intermediul arbitrului unic, respectiv al supraarbitrului, sau direct, numai cu încuviințarea arbitrului unic, respectiv supraarbitrului.
- (3) În vederea respectării disciplinei ședinței, arbitrul unic sau supraarbitrul poate dispune măsurile prevăzute la art. 9, în cazul suspendării dezbaterilor anunțând momentul reluării acestora. Asemenea situații se vor consemna în încheiere, arătându-se motivele aplicării măsurii dispuse.

Art. 59. - Tribunalul arbitral poate încuviința ca anumite etape ale procedurii, cu excepția audierii martorilor și experților, precum și a formulării concluziilor asupra fondului, să se realizeze prin corespondență în formă scrisă sau electronică.

Art. 60. - Când procedura de citare este legal îndeplinită, arbitrajul, chiar și asupra fondului, poate continua în ziua următoare sau la termene scurte, succesive, date în cunoștință părților.

Art. 61. - Partea care a fost prezentă sau legal reprezentată la un termen nu va fi citată în tot cursul arbitrajului, fiind presupusă că are termen în cunoștință, în afară de cazul în care se dispune altfel în prezentele Reguli sau de către tribunalul arbitral.

Art. 62. - Termenul luat în cunoștință sau pentru care au fost trimise citațiile nu poate fi preschimbat de către tribunalul arbitral decât pentru motive temeinice. În cazul în care, ca urmare a unor incidente procedurale, tribunalul arbitral nu se poate întruni pentru primul termen de judecată, Președintele Curții va preschimba acest termen, fără citarea părților, pentru o dată ulterioară. Părțile vor fi citate de îndată pentru noul termen fixat cu respectarea prevederilor art. 44 alin. (3).

Art. 63. - (1) Neprezentarea părții legal citate nu împiedică dezbateri litigiului.

- (2) Prin excepție de la alin. (1), partea lipsă poate cere, cu cel mai târziu 3 (trei) zile înainte de data pentru care a fost stabilită dezbateri, amânarea acesteia pentru motive temeinice, încunoștințând în același termen și cealaltă parte.
- (3) Aprecierea temeiniciei motivelor absenței uneia dintre părți, precum și a motivelor pentru care absența justifică amânarea dezbaterii este de competența exclusivă a tribunalului arbitral, hotărârea acestuia nefiind supusă niciunei căi de atac.

Art. 64. - (1) Amânarea, în condițiile art. 63 alin. (2) și (3) se poate dispune la începutul ședinței arbitrale și de către un singur membru al tribunalului arbitral.

(2) Amânarea se poate acorda o singură dată, stabilindu-se un nou termen cu respectarea prevederilor art. 44 alin. (3), sau mai scurt, dacă ambele părți sunt de acord.

Art. 65. - (1) Oricare dintre părți poate cere în scris ca soluționarea litigiului să se facă în lipsa sa, pe baza probelor aflate la dosar.

(2) Cu toate acestea, dispozițiile privind prima citare și termenul în cunoștință se aplică în mod corespunzător, pentru a da posibilitatea ambelor părți să se prezinte la judecată, chiar dacă au solicitat judecata în lipsă.

Art. 66. - (1) Dacă ambele părți, deși legal citate, nu se prezintă la termen, tribunalul arbitral va soluționa litigiul, în afară de cazul când s-a cerut amânarea potrivit art. 63 alin. (2) și (3).

(2) Aprecierea temeiniciei motivelor amânării se face potrivit art. 63 alin. (3).

(3) Chiar dacă părțile nu solicită amânarea soluționării litigiului, tribunalul arbitral poate să amâne judecata acestuia, citând părțile, dacă apreciază că prezența lor la dezbatere este necesară, sau acordând un termen pentru ca părțile să își poată formula concluziile în scris.

Art. 67. - (1) Fiecare dintre părți are sarcina să dovedească faptele pe care își întemeiază în litigiu pretenția sau apărarea.

(2) În vederea soluționării litigiului, tribunalul arbitral poate cere părților explicații scrise cu privire la obiectul cererii și faptele litigiului și poate dispune administrarea oricăror probe prevăzute de lege.

Art. 68. - (1) Probele care nu au fost cerute prin cererea de arbitrare sau prin întâmpinare nu vor mai putea fi invocate în cursul arbitrajului.

(2) În mod excepțional, probele noi se pot invoca în cursul arbitrajului dacă:

(a) necesitatea probei rezultă din modificarea cererii, dacă această modificare este permisă;

(b) nevoia administrării probei reiese din cercetare și dezbateri, și partea nu o putea prevedea;

(c) partea învederează tribunalului arbitral că, din motive temeinic justificate, nu a putut propune în termen probele cerute;

(d) există acordul expres al tuturor părților.

(3) În cazurile prevăzute la alin. (2), trebuie ca, în plus, administrarea probei să nu ducă la amânarea judecății.

(4) În cazurile prevăzute la alin. (2), partea adversă are dreptul la proba contrară numai asupra aceluiași aspect pentru care s-a încuviințat proba invocată.

(5) Tribunalul arbitral are competența exclusivă de a decide asupra utilității, pertinentei și concludenței probelor propuse de părți. Cu consultarea părților, tribunalul arbitral poate fixa termene-limită pentru administrarea probelor încuviințate. După expirarea acestor termene, administrarea probei nu mai poate avea loc decât dacă tribunalul arbitral apreciază că aceasta este esențială pentru soluționarea corectă a litigiului.

Art. 69. - (1) Administrarea probelor se efectuează în ședința tribunalului arbitral.

- (2) Acesta poate dispune ca administrarea probelor să fie efectuată în fața supraarbitrului sau, cu acordul părților, în fața unui arbitru din compunerea tribunalului arbitral.
- (3) Dacă una dintre părți deține un mijloc de probă, tribunalul arbitral poate ordona înfățișarea lui.

Art. 70. - (1) Martorii și experții sunt audiați fără prestare de jurământ.

- (2) Audierea martorilor și a experților poate fi făcută, la cererea sau cu consimțământul acestora, și la locuința ori la locul unde își desfășoară activitatea.
- (3) Tribunalul arbitral poate să ceară acestora să răspundă în scris întrebărilor puse, acordând un termen în acest scop, putând totodată renunța la audierea orală, dacă nu este necesară.
- (4) Partea interesată de obținerea probei poate, în cazul refuzului martorului sau expertului, să se adreseze tribunalului de la locul arbitrajului pentru a obține constrângerea acestora.

Art. 71. - (1) Tribunalul arbitral poate solicita informații scrise autorităților publice în legătură cu actele și acțiunile acestora, care sunt necesare pentru soluționarea cauzei.

- (2) Dacă autoritatea publică refuză transmiterea informațiilor, și nu sunt îndeplinite condițiile prevăzute la art. 298 alin. (2) Codul de Procedură Civilă, tribunalul arbitral va sesiza tribunalul de la locul arbitrajului, pentru a obține prezentarea acestora.

Art. 72. - Aprecierea probelor se face de către arbitri potrivit intimei lor convingeri.

Art. 73. - (1) Excepția de neconstituționalitate privind legile și ordonanțele poate fi invocată de către oricare dintre părți sau din oficiu de către tribunalul arbitral, în condițiile legii privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale.

- (2) Sesizarea Curții Constituționale se dispune de către tribunalul arbitral prin încheiere, care va cuprinde punctele de vedere ale părților, opinia tribunalului arbitral asupra excepției și va fi însoțită de dovezile depuse de către părți.
- (3) Dacă excepția a fost invocată din oficiu, încheierea trebuie motivată, cuprinzând și susținerile părților, precum și dovezile necesare.
- (4) Dacă excepția este inadmisibilă, tribunalul arbitral o va respinge printr-o încheiere motivată, fără a mai sesiza Curtea Constituțională.
- (5) Încheierea de sesizare, împreună cu anexele, se transmit Curții Constituționale cu o adresă de înaintare sub semnătura Președintelui Curții.

Art. 74. - (1) Dezbaterile arbitrale vor fi consemnate într-o încheiere de ședință.

- (2) Orice dispoziție a tribunalului arbitral va fi consemnată în încheiere și va fi motivată.
- (3) Încheierea de ședință va cuprinde următoarele mențiuni:
 - (a) Componenta nominală a tribunalului arbitral, locul și data pronunțării încheierii;
 - (b) Numele și prenumele părților, domiciliul ori reședința lor sau, după caz, denumirea și sediul, numele și prenumele reprezentanților părților, precum și ale celorlalte persoane care au participat la dezbaterile litigiului;

- (c) O scurtă descriere a desfășurării ședinței;
- (d) Cererile și susținerile părților;
- (e) Motivele pe care se sprijină măsurile dispuse;
- (f) Dispozitivul;
- (g) Semnătura arbitrilor unic, sau semnăturile arbitrilor și supraarbitrului, arătându-se dacă încheierea a fost dată cu majoritate, dacă este cazul.
 - (4) Arbitrul care a avut o părere minoritară va redacta și va semna opinia separată, cu arătarea considerentelor pe care aceasta se sprijină. Această regulă se aplică în mod corespunzător și dacă există opinie concurentă.
 - (5) Părțile au dreptul să ia cunoștință de conținutul încheierilor și de actele dosarului.
 - (6) La cererea părților, formulată cel mai târziu la primul termen la care au fost legal citate după emiterea încheierii, sau din oficiu, tribunalul arbitral poate îndrepta sau completa încheierea de ședință printr-o altă încheiere.
 - (7) Părților li se comunică, la cerere, copie de pe încheierea de ședință. Cererea se face în ședință, sau separat la Secretariatul Curții.

Art. 75. - (1) Pot fi atacate separat cu acțiune în anulare, pentru motivele arătate la art. 608 Cod Procedură Civilă, precum și pentru lipsa condițiilor prevăzute de lege pentru luarea măsurilor dispuse prin încheiere, acele încheieri ale tribunalului arbitral prin care s-au luat următoarele măsuri:

- (i) A fost suspendat cursul arbitrajului, de drept, potrivit art. 412 Cod procedură civilă, sau facultativ, potrivit art. 413 Cod procedură civilă;
 - (ii) Au fost luate măsuri asigurătorii sau provizorii, potrivit art. 56 din prezentele Reguli;
 - (iii) A fost respinsă, ca inadmisibilă, cererea de sesizare a Curții Constituționale potrivit art. 73 alin. (4) din prezentele Reguli.
- (2) Acțiunea în anulare poate fi introdusă în termen de 5 zile de la comunicarea încheierii sau, după caz, atât timp cât durează suspendarea cursului arbitrajului.
- (3) Acțiunea în anulare formulată potrivit alin. (1) lit. (ii) și (iii) nu suspendă cursul arbitrajului.

CAPITOLUL VIII Hotărârea arbitrală

Art. 76. - (1) Tribunalul arbitral soluționează litigiul în temeiul contractului principal, dacă există, și al normelor de drept aplicabile.

- (2) Niciun arbitru nu poate refuza să judece pe motiv că legea nu prevede, este neclară sau incompletă.
- (3) În cazul în care o pricină nu poate fi soluționată nici în baza legii, nici a uzanțelor, iar în lipsa acestora din urmă, nici în baza dispozițiilor legale privitoare la situații asemănătoare, ea va trebui judecată în baza principiilor generale ale dreptului, având în vedere toate circumstanțele acesteia și ținând seama de cerințele echității.
- (4) Este interzis arbitrilor să stabilească dispoziții general obligatorii prin hotărârile pe care le pronunță.
- (5) În litigiile internaționale, tribunalul arbitral aplică litigiului legea stabilită de părți, iar dacă

părțile nu au desemnat dreptul aplicabil, legea pe care o consideră adecvată, în toate situațiile ținând seama de uzanțe și reguli profesionale.

- (6) În toate cazurile, cu autorizarea expresă a ambelor părți, tribunalul arbitral poate soluționa litigiul în echitate. În acest caz, hotărârea arbitrală se dă pe baza convingerii intime a tribunalului arbitral.
- (7) Arbitrii sunt independenți și imparțiali în misiunea pe care o exercită.

Art. 77. - (1) De îndată ce tribunalul arbitral consideră că toate împrejurările cauzei sunt suficient lămurite, încheie dezbaterile, trecând la deliberare și la pronunțarea hotărârii, în ședință secretă.

- (2) Pronunțarea hotărârii poate fi amânată cu cel mult 21 de zile, sub condiția încadrării în termenul arbitrajului.
- (3) Hotărârea se ia cu unanimitate sau cu majoritate de voturi.

Art. 78. - (1) După deliberare, se va întocmi o minută, care cuprinde esența conținutului dispozitivului hotărârii.

- (2) Minuta se scrie olograf de către arbitrul unic sau de către supraarbitru pe versoul nescris al primei file a cererii arbitrale și se semnează de membrii tribunalului arbitral.
- (3) După deliberare și pronunțarea soluției, consemnată în minută, conținutul acesteia se va regăsi în dispozitivul sentinței.
- (4) Conținutul minutei se consemnează în ziua pronunțării de către Secretariatul Curții în Condica de ședințe arbitrale.
- (5) Arbitrul care a avut o altă părere își va redacta și va semna opinia separată, cu arătarea considerentelor pe care aceasta se sprijină. Regula se aplică și în cazul unei opinii concurente. Opinia separată sau opinia concurentă se include în cuprinsul hotărârii arbitrale.

Art. 79. - Dacă în cadrul deliberării și înainte de pronunțarea hotărârii, tribunalul arbitral consideră că sunt necesare noi lămuriri, va pronunța o încheiere prin care litigiul va fi repus pe rol, în vederea unor dezbateri suplimentare, stabilindu-se un nou termen de arbitrare, cu citarea părților, sub condiția încadrării în termenul arbitrajului.

Art. 80. - (1) Procedura arbitrală ia sfârșit prin pronunțarea unei hotărâri, numită hotărâre arbitrală.

- (2) Dacă pârâtul recunoaște o parte din pretențiile reclamantului, sau reclamantul o parte din pretențiile pârâtului din cererea reconvențională, tribunalul arbitral, la cererea părții care beneficiază de recunoaștere, va da o sentință parțială în măsura recunoașterii.
- (3) Dacă reclamantul renunță la arbitrare sau la însuși dreptul pretins înainte de constituirea tribunalului arbitral, procedura arbitrală se încheie printr-o rezoluție motivată a Președintelui Curții.
- (4) Dacă reclamantul renunță la arbitrare sau la însuși dreptul pretins după constituirea tribunalului arbitral, procedura arbitrală se încheie printr-o hotărâre arbitrală.

Art. 81. - (1) Hotărârea arbitrală se redactează în scris și trebuie să cuprindă:

1. Componenta nominală a tribunalului arbitral, locul și data pronunțării hotărârii;
2. Numele și prenumele părților, domiciliul ori reședința lor sau, după caz, denumirea și sediul, numele și prenumele reprezentanților părților, precum și ale celorlalte persoane care au

- participat la dezbateră litigiului;
3. Menționarea acordului de arbitraj în temeiul căruia s-a procedat la arbitraj;
 4. Obiectul litigiului și susținerile pe scurt ale părților;
 5. Motivele de fapt și de drept ale hotărârii arbitrale, iar în cazul arbitrajului în echitate, motivele care, sub acest aspect, întemeiază hotărârea;
 6. Dispozitivul;
 7. Semnăturile tuturor arbitrilor, respectiv a tuturor arbitrilor care au votat pentru opinia majoritară.
- (2) În cazul în care hotărârea arbitrală se referă la un litigiu legat de transferul dreptului de proprietate și / sau de constituirea altui drept real asupra unui bun imobil, hotărârea arbitrală se va prezenta de către tribunalul arbitral instanței judecătorești ori notarului public pentru a obține o hotărâre judecătorească ori, după caz, un act autentic notarial.
 - (3) Alegerea între instanța judecătorească și notarul public o vor face părțile, prin acordul unanim, iar dacă acesta nu există, tribunalul arbitral, alegându-se varianta care implică cele mai reduse costuri.
 - (4) Părțile sunt responsabile de achitarea impozitului privind transferul dreptului de proprietate, potrivit legii.
 - (5) Dacă unul dintre arbitri este împiedicat să semneze hotărârea, se va face mențiune despre cauza împiedicării, cu confirmarea, sub semnătură, a supraarbitrului. În cazul când tocmai supraarbitrul sau arbitrul unic sunt împiedicați, confirmarea se face sub semnătura Președintelui Curții.

Art. 82. - (1) Greșelile materiale din textul hotărârii arbitrale sau al unei încheieri, sau alte greșeli evidente care nu schimbă fondul soluției, precum și greșelile de calcul, pot fi îndreptate, prin încheiere, la cererea oricăreia dintre părți, sau din oficiu.

- (2) Termenul de formulare al cererii este de 10 zile de la data primirii hotărârii sau a încheierii, dar, în cazul încheierilor, cel mai târziu la termenul următor emiterii lor.
- (3) Tribunalul arbitral va cita părțile numai dacă apreciază că este necesar.
- (4) Încheierea se va atașa la hotărâre, atât la dosarul litigiului, cât și la dosarul de hotărâre al Curții, iar dacă s-a făcut din oficiu, se va comunica și părților.

Art. 83. - (1) În cazul în care sunt necesare lămuriri cu privire la înțelesul, întinderea sau aplicarea dispozitivului hotărârii, ori aceasta cuprinde dispoziții potrivnice, oricare dintre părți poate cere tribunalului arbitral să lămurească dispozitivul sau să înlăture dispozițiile potrivnice.

- (2) Dacă prin hotărârea pronunțată tribunalul arbitral a omis să se pronunțe asupra unui capăt de cerere, asupra unei cereri conexe sau incidentale, oricare dintre părți poate solicita completarea ei.
- (3) De asemenea, pot solicita completarea hotărârii martorii, experții, traducătorii, interpreții și avocații, când tribunalul a omis să se pronunțe asupra cererilor lor, privind propriile drepturi.
- (4) Cererea de lămurire sau de completare se formulează în termen de 10 zile de la data primirii hotărârii și se soluționează de tribunalul arbitral prin hotărâre separată, cu citarea părților.
- (5) Hotărârea de lămurire sau de completare se pronunță de îndată și face parte integrantă din hotărârea arbitrală.
- (6) Părțile nu pot fi obligate la plata cheltuielilor legate de lămurirea, completarea sau îndreptarea hotărârii.
- (7) Încheierile și hotărârile pronunțate potrivit art. 82 și 83 pot fi desființate numai prin acțiune

în anulare, promovată împotriva hotărârii arbitrale din care fac parte.

Art. 83. - (1) Hotărârea arbitrală va fi redactată și semnată în cel mult 10 zile de la data pronunțării ei. Pentru rațiuni bine întemeiate, Președintele Curții poate prelungi acest termen cu cel mult 10 zile.

- (2) Solicitarea în acest scop se depune cu 5 zile înainte de împlinirea termenului la Secretariatul Curții și primește rezoluția în 24 de ore de la înregistrare.
- (3) În cazul respingerii cererii și neîncadrării în dispozițiile alin. (1) se aplică dispozițiile privind neîndeplinirea sau îndeplinirea cu întârziere a obligațiilor izvorâte din calitatea de arbitru.

Art. 84. - (1) Tribunalul arbitral va redacta hotărârea arbitrală în atâtea exemplare câte părți sunt, plus unul pentru dosarul cauzei și unul la mapa de sentințe arbitrale.

- (2) Hotărârea arbitrală va fi comunicată părților în termen de cel mult o lună de la data pronunțării ei.
- (3) La cererea oricăreia dintre părți, tribunalul arbitral îi va elibera o dovadă privind comunicarea hotărârii.

Art. 85. - (1) Hotărârea arbitrală este executorie, definitivă și obligatorie de la comunicarea acesteia.

- (2) Ea se aduce la îndeplinirea de bunăvoie de către partea împotriva căreia s-a pronunțat, de îndată sau în termenul arătat în cuprinsul acesteia.
- (3) Hotărârea arbitrală constituie titlu executoriu și se execută silit întocmai ca o hotărâre judecătorească.
- (4) Hotărârea arbitrală comunicată părților are efectele unei hotărâri judecătorești definitive.

Art. 86. - (1) Hotărârea arbitrală poate fi desființată numai prin acțiune în anulare pentru unul dintre motivele prevăzute în art. 608 din Codul de procedură civilă.

- (2) Părțile pot renunța la dreptul de a introduce acțiune în anulare împotriva hotărârii arbitrale după pronunțarea acesteia.
- (3) Termenele prevăzute în art. 611 din Codul de procedură civilă privitoare la introducerea acțiunii în anulare împotriva hotărârii arbitrale sunt termene de decădere.

Art. 87. - (1) În cazul în care desfășurarea normală a litigiului este împiedicată din vina reclamantului, prin neîndeplinirea obligațiilor prevăzute de prezentele reguli, acesta va fi înștiințat în scris despre obligațiile ce îi revin, acordându-i-se un termen de 10 zile pentru aducerea lor la îndeplinire, fiindu-i comunicate și consecințele neconformării.

- (2) Dacă reclamantul nu răspunde sau nu se conformează obligațiilor ce îi revin în termenul stabilit, litigiul se scoate de pe rol prin rezoluția Președintelui Curții, iar acțiunea arbitrală rămâne în nelucrare, fără a se restitui taxele plătite.

Art. 88. - (1) Cererea de arbitrare se perimă de drept dacă a rămas în nelucrare din vina părții timp de 6 luni.

- (2) Perimarea se constată din oficiu sau la cererea părții interesate.
- (3) În ambele cazuri, Președintele Curții fixează termen și dispune citarea de urgență a părților și întocmește un referat asupra actelor de procedură în legătură cu perimarea.
- (4) În situația prevăzută la acest articol, tribunalul arbitral va fi compus dintr-un arbitru unic desemnat de Președintele Curții.

- (5) În cazul în care tribunalul arbitral a fost constituit și litigiul se află în curs de soluționare, perimarea se pronunță de tribunalul arbitral în componența stabilită.
- (6) Dacă procedura de citare a uneia dintre părți nu a fost îndeplinită din cauză că adresa nu a fost cunoscută ori partea s-a mutat fără a se cunoaște noua adresă, sau refuză primirea, ori se constată lipsa oricărei persoane la domiciliul sau la sediul indicat în actele dosarului, această parte va fi citată în procedura de perimare prin afișare la ușa sediului Curții, precum și prin publicitate într-un cotidian național.

Art. 89. - (1) În litigiile internaționale, durata termenelor prevăzute în prezentele Reguli se dublează.

- (2) Nu se dublează durata termenelor dacă toate părțile au domiciliu ales în România unde urmează să se facă toate comunicările privind litigiul arbitral, inclusiv în temeiul art. 30 alin. (3) din prezentele Reguli.
- (3) În litigiile internaționale, termenul arbitrajului se înțelege a fi 12 luni de la data constituirii.

Art. 90. - (1) Dosarul cauzei arbitrale se păstrează de Secretariatul Curții în condiții de confidențialitate.

- (2) Tot Secretariatul Curții primește orice cereri în legătură cu o cauză arbitrală, după finalizarea procedurii arbitrale, sau după închiderea ei în orice alt mod.
- (3) Cererile menționate la alin. (2) se soluționează de către Președintele Curții, prin dispoziție motivată, care se execută de către Secretariatul Curții.
- (4) Dacă este necesară constituirea unui tribunal arbitral pentru soluționarea unei cereri menționate la alin. (2) acesta va fi constituit dintr-un arbitru unic, desemnat de Președintele Curții.

Art. 91. - (1) Hotărârile arbitrale pot fi publicate integral numai cu acordul tuturor părților sau al succesivilor lor în drepturi.

- (2) Ele pot fi însă publicate parțial ori în rezumat sau comentate sub aspectul problemelor de drept ivite, în reviste, lucrări ori culegeri de practică arbitrală, fără a se da numele sau denumirea părților ori date care ar putea prejudicia interesele lor.
- (3) Președintele Curții poate autoriza, de la caz la caz, cercetarea dosarelor în scopuri științifice sau de documentare după rămânerea definitivă a hotărârilor arbitrale.
- (4) Se exceptează de la alin. (2) și (3) dosarele în care a fost achitată taxa de confidențialitate sporită.

TITLUL II Arbitrajul Ad-Hoc

CAPITOLUL IX Arbitrajul Ad-Hoc

Art. 92. - Părțile, prin acordul de arbitrare, sunt libere să prevadă că litigiile lor sunt supuse unei proceduri arbitrale ad-hoc, caz în care au dreptul:

1. Să-și numească arbitrii, titulari și supleanți, sau să stabilească modalitățile potrivit cărora vor fi numiți aceștia, în caz de litigiu, numărul lor, precum și modalitatea de numire a unui

- supraarbitru, titular și supleant, în cazul tribunalului colegial;
2. Să stabilească regulile de procedură pe care le vor urma arbitrii;
 3. Să desemneze locul arbitrajului;
 4. Să stabilească limba în care se vor prezenta înscrisurile și se vor desfășura dezbaterile.

Art. 93. - (1) Arbitrajul organizat prin acordul de arbitrare încheiat între părți, de către un terț, altul decât o instituție de arbitraj, se numește arbitraj ad-hoc.

- (2) Acordul de arbitrare trebuie să se refere expres și explicit la arbitrajul ad-hoc, în sensul că sintagma *arbitraj ad-hoc* să fie cuprinsă explicit în convenția arbitrală.
- (3) Orice altă formulare în textul acordului de arbitrare supune litigiul soluționării arbitrajului instituționalizat, conform prezentelor Reguli, dacă reclamantul sesizează Curtea cu o cerere de arbitrare.

Art. 94. - (1) În cazul unui arbitraj ad-hoc organizat de părți pentru soluționarea unui litigiu determinat, Curtea le poate acorda asistență, la cererea lor comună sau a reclamantului, urmată de acceptarea părâtului, formulată în scris, cu plata taxei de înregistrare și a taxei tehnice arbitrale.

- (2) Asistența Curții în arbitrajul ad-hoc constă în următoarele activități sau numai în unele dintre ele, potrivit solicitării părților:
 - (a) furnizarea, la cererea arbitrilor, de date, informații sau documentații referitoare la soluțiile doctrinare și jurisprudențiale într-o anumită problemă;
 - (b) asigurarea accesului la serviciile de secretariat ale Curții, constând în operațiuni privind primirea, înregistrarea și evidența corespondenței, citarea părților și comunicarea actelor, emiterea diverselor înștiințări către părți și arbitri, consemnarea dezbaterilor în încheieri de ședință, îndosărierea actelor, întocmirea și păstrarea registrelor, precum și orice alte asemenea lucrări necesare bunei desfășurări a arbitrajului;
 - (c) asigurarea unui spațiu corespunzător pentru desfășurarea arbitrajului;
 - (d) urmărirea și facilitarea arbitrajului astfel încât acesta să se desfășoare în bune condiții și să se finalizeze în termenul stabilit de părți.

Art. 95. - (1) Tribunalul arbitral ales de părți, compus dintr-un arbitru unic sau dintr-un număr impar de arbitri se supune regulilor stabilite prin acordul de arbitrare.

- (2) Părțile își stabilesc locul arbitrajului și limba în care se vor desfășura dezbaterile.
- (3) Dacă părțile nu au convenit prin convenția arbitrală locul și limba, acestea vor fi determinate de tribunalul arbitral.

Art. 96. - (1) Arbitrii constituiți în tribunal arbitral își îndeplinesc atribuțiile lor jurisdicționale cu imparțialitate și independență și nu ca reprezentanți ai părților care i-au desemnat.

- (2) Curtea, Asociația STARS, și niciun agent, membru ori organ al acestora nu are dreptul, și se abține, de la a influența în orice fel exercițiul atribuțiilor jurisdicționale al tribunalului arbitral ad-hoc. În cazul activității de susținere prevăzută la art. 94 alin. (2) lit. (a) Curtea va contracta în acest sens experți externi, independenți și imparțiali, recunoscuți ca atare de tribunalul arbitral.
- (3) Răspunderea pentru activitatea tribunalului arbitral ad-hoc revine în totalitate arbitrilor care îl constituie.

Art. 97. - Niciuna dintre părți nu are dreptul să numească un arbitru în locul celeilalte părți.

Art. 98. - Dacă există mai mulți reclamanți sau mai mulți pârâți, părțile care au interese comune vor avea un singur arbitru.

Art. 99. - Arbitrajul ad-hoc se desfășoară, în lipsa unor reguli stabilite de părți, conform dispozițiilor cuprinse în Codul de procedură civilă și, în cazul litigiilor internaționale, potrivit convențiilor internaționale la care România este parte.

Art. 100. - Anexele următoare fac parte din prezentele Reguli:

Anexa 1 - Actul de misiune;

Anexa 2 - Clauza compromisorie recomandată;

Anexa 3 - Compromisul recomandat;

Anexa 4 - Regulamentul privind taxele arbitrale și conexe.

Art. 101. - (1) Prezentele Reguli se vor traduce, dacă este necesar, în limba engleză, precum și, la cerere oricărei părți, contra cost, în orice altă limbă.

(2) În cazul neconcordanțelor între textul tradus și versiunea în limba română, va prevala versiunea în limba română.

ANEXA 1 - ACTUL DE MISIUNE

ACT DE MISIUNE

Doamna / Domnul, de profesie, înscris(ă) pe Lista Curții de Arbitraj STARS, accept prezentul Act de misiune, în sensul că înțeleg să fac parte din tribunalul arbitral ce va soluționa litigiul înregistrat la această Curte cu nr. /, în poziția de

(Se va nota, după caz: *arbitru unic; arbitru într-un tribunal arbitral colegial; supraarbitru; arbitru unic supleant; arbitru supleant într-un tribunal arbitral colegial pentru arbitrul (numele arbitrului); supraarbitru supleant*)

Declar că nu mă aflu în niciuna dintre cauzele de incompatibilitate prevăzute de art. 24 și 25 din Regulile de Procedură Arbitrală ale Curții de Arbitraj STARS, nici în situația conflictului de interese, și mă angajez să dau prioritate arbitrajului față de orice altă activitate pe care o desfășor.

În situația în care orice împrejurare mă va determina să nu îmi pot îndeplini obligația asumată, în compunerea tribunalului arbitral voi putea fi înlocuit de supleantul desemnat în locul meu, respectiv Doamna / Domnul (Această secțiune se barează când este vorba de însuși supleantul)

Litigiul are loc între și
....., reprezentați de,
respectiv de, având ca obiect
.....

Arbitru unic / Arbitru / Supraarbitru
Arbitru unic supleant / Arbitru supleant / Supraarbitru supleant,
(Încercuiți varianta corectă)
Semnătura

Data

Refuz actul de misiune

Arbitru unic / Arbitru / Supraarbitru
Arbitru unic supleant / Arbitru supleant / Supraarbitru supleant,
(Încercuiți varianta corectă)
Numele și prenumele

Semnătura

Data

[Actul de misiune se completează olograf de către arbitru unic / arbitru / supraarbitru, respectiv supleant. În caz de refuz, se completează doar rubrica respectivă.]

ANEXA 2 - CLAUZA COMPROMISORIE RECOMANDATĂ

În cuprinsul contractului dintre părți se introduce următoarea clauză:

„Orice litigiu decurgând din, sau în legătură cu, prezentul contract (incluzând orice litigiu referitor la încheierea, executarea sau desființarea lui) se va soluționa prin arbitrajul Curții de Arbitraj STARS, în conformitate cu Regulile de Procedură Arbitrală ale Curții de Arbitraj STARS, în vigoare, publicate pe pagina www.starseu.eu.”

ANEXA 3 - COMPROMISUL RECOMANDAT

Acest act se încheie între părți în situația în care nu există un contract, sau acesta nu conține clauza compromisorie.

„Subsemnații:

1. ,
(numele / denumirea; numele reprezentanților legali; domiciliul / sediul (inclusiv cel ales); numărul de înmatriculare în Registrul Comerțului sau alt Registru relevant; numărul de telefon, telefax)
denumită în continuare *partea 1*, și

2. ,
(numele / denumirea; numele reprezentanților legali; domiciliul / sediul (inclusiv cel ales); numărul de înmatriculare în Registrul Comerțului sau alt Registru relevant; numărul de telefon, telefax)
denumită în continuare *partea 2*,

constatând că între noi a intervenit un litigiu, având următorul obiect:

Partea 1 pretinde că
(expunerea pe scurt a pretențiilor)

Partea 2 pretinde că
(expunerea pe scurt a pretențiilor)

Subsemnații convenim ca acest litigiu să fie soluționat prin arbitrajul Curții de Arbitraj STARS, în conformitate cu Regulile de Procedură Arbitrală ale Curții de Arbitraj STARS, în vigoare, publicate pe pagina www.starseu.eu.

Încheiat în două exemplare, la, astăzi
(localitatea) (data)

Semnătura părții 1

.....

Semnătura părții 2

.....

[În cazul persoanelor juridice se parafează și cu ștampila proprie.]

ANEXA 4 - REGULAMENTUL PRIVIND TAXELE ARBITRALE ȘI CONEXE

Art. 1. - (1) Pentru remunerarea serviciilor arbitrale prestate de Curte se percep următoarele taxe.

- (2) Pentru înregistrarea oricărui dosar, se percepe o taxă de înregistrare de 100,- EURO sau echivalentul în lei la cursul BNR din ziua plății.
- (3) Se percepe o taxă tehnică arbitrală, care acoperă cheltuielile cu organizarea și desfășurarea procedurii arbitrale, respectiv cu asistența Curții în cazul arbitrajului ad-hoc, potrivit tabelii A.
- (4) Valoarea în Euro a cererii se calculează la cursul BNR din ziua înregistrării și se plătește în Euro, în RON sau în altă valută liber convertibilă.

Art. 2. - (1) Reclamantul este obligat să stabilească în cerere valoarea obiectului ei, chiar și în cazurile în care nu formulează pretenții bănești.

(2) Valoarea obiectului cererii se stabilește, de regulă, astfel:

- (a) în cererile privind pretenții bănești, la suma pretinsă;
- (b) în cererile privind predarea unor bunuri, la valoarea acelor bunuri din momentul introducerii

cererii;

(c) în cererile privind obligația de a face sau de a nu face, la valoarea indicată de reclamant.

- (3) În cererile cu mai multe capete, valoarea fiecărui capăt trebuie stabilită în mod separat: valoarea obiectului cererii se stabilește la suma totală a capetelor de cerere.
- (4) Dacă reclamantul nu a stabilit, sau a stabilit inexact valoarea obiectului cererii, Secretariatul Curții, din oficiu sau la cererea pârâtului, stabilește această valoare pe baza datelor privitoare la obiectul cererii.

Art. 3. - (1) În afară de taxa de înregistrare și de taxa administrativă, părțile sunt obligate să plătească cheltuielile arbitrale constând în:

1. cheltuieli cu administrarea probelor;
 2. cheltuieli de traducere a actelor și a dezbaterilor;
 3. cheltuielile de citare sau comunicare de acte de procedură prin curier;
 4. onorariile arbitrilor;
 5. onorariile avocaților, dacă există;
 6. cheltuielile de deplasare a părților, arbitrilor, experților, consilierilor și martorilor;
 7. alte cheltuieli necesitate de arbitrarea litigiului.
- (2) La sumele achitate se adaugă TVA.
- (3) Codexul arbitral se remite părților litigante, la cerere, fiind suportat prin taxa de înregistrare.

Art. 4. - (1) Dacă reclamantul și-a retras cererea de arbitrare mai înainte de emiterea citațiilor pentru primul termen de judecată, taxa tehnică arbitrală se restituie în proporție de 50%.

- (2) În cazul în care, ca urmare a împăcării părților sau a renunțării la arbitrare, litigiul încetează la primul termen de judecată, taxa tehnică arbitrală se restituie în proporție de 25%.
- (3) În cazul în care instanța judecătorească anulează sentința arbitrală pentru necompetență, suma reprezentând onorariile arbitrilor se restituie numai în situația în care în cursul procedurii arbitrajului una din părți a invocat excepția necompetenței tribunalului arbitral. Taxa de înregistrare și taxa tehnică arbitrală nu se restituie.
- (4) Suma reprezentând procentul de 10% din onorariul arbitrilor, destinată fondului Curții, respectiv suma reprezentând procentul de 5% din onorariul arbitrilor, constând în indemnizația Autorității de nominare, nu se restituie în nicio situație.
- (5) Dacă reclamantul își reduce pretențiile mai înainte de primul termen, inclusiv la acest termen, pentru care părțile au fost legal citate, taxa tehnică arbitrală se calculează la valoarea obiectului cererii astfel redus. În cazul în care valoarea pretențiilor formulate se micșorează după primul termen, taxa arbitrală se percepe la valoarea inițială, fără a se ține seama de reducerea ulterioară.
- (6) Nicio taxă achitată nu se restituie în cazul în care rămânerea în nelucrare se datorează culpei reclamantului.
- (7) Taxele minime sau fixe sunt ireductibile.

Art. 5. - Cererea reconvențională, cererea de chemare în garanție și cererea de intervenție se taxează întocmai ca și cererea principală de arbitrare, inclusiv în ceea ce privește taxa de înregistrare.

Art. 6. - (1) Cererile privind declararea nulității, anularea, rezoluționea sau rezilierea unui act juridic patrimonial, precum și cererile privind constatarea existenței sau inexistenței unui drept patrimonial, se taxează cu taxe prevăzute la art. 1. Cererea privind repunerea părților în situația anterioară este

scutită de taxa arbitrală dacă este acestorie cererii din prima frază.

- (2) Când actul cu privire la care se solicită declararea nulității, anularea, rezoluțiunea sau rezilierea este un antecontract sau o promisiune a unui act juridic de orice natură, taxa arbitrală se va calcula prin raportare la valoarea avansului din sumele ce urmează a fi plătite potrivit contractului care se promite sau cu privire la care se încheie antecontractul, datorat în temeiul promisiunii sau antecontractului sau la valoarea prețului promisiunii sau antecontractului, dacă părțile au prevăzut expres o astfel de valoare. Dispozițiile alin. (1) fraza a doua rămân aplicabile.
- (3) Cererile pentru recuzarea unui arbitru se taxează cu taxa tehnică arbitrală fixă de 50,- EUR, iar onorariul unui arbitru decident va fi de 100,- EUR.
- (4) Cererile pentru încuviințarea de măsuri asigurătorii și măsuri provizorii, ca și pentru constatarea anumitor împrejurări de fapt se taxează cu taxa tehnică arbitrală fixă de 50,- EUR, și nu se va achita onorariul arbitrilor, acesta fiind inclus în taxa plătită pentru tribunalul arbitral investit.
- (5) Cererile de primare se taxează cu taxa tehnică arbitrală fixă de 50,- EUR iar onorariul arbitru decident, dacă este necesar, va fi de 100,- EUR.
- (6) Cererile pentru eliberarea de certificate privind situația unor litigii arbitrale se taxează cu taxa administrativă conexă fixă de 20,- EUR.
- (7) Când prin cererea de arbitrare se pretind dobânzi, penalități sau majorări de întârziere, suma acestora, de la data când încep să curgă și până la data introducerii cererii sau majorării ei cu atare pretenții, se cumulează, în vederea taxării, cu valoarea celorlalte pretenții bănești.
- (8) Cererile de competența tribunalului arbitral care au ca obiect desființarea actelor juridice emise de organizatorii unor proceduri de selecție de oferte de bunuri sau servicii, se taxează cu taxa tehnică arbitrală fixă de 1500,- EUR, iar onorariul pentru un arbitru va fi de 1500,- EUR. În situația în care se solicită și desființarea contractului încheiat în urma procedurii de selecție, taxa tehnică arbitrală și onorariul arbitru pentru acest capăt de cerere se va calcula potrivit alin. (1).
- (9) Cererile de competența tribunalului arbitral, neprevăzute de dispozițiile de mai înainte, se taxează cu taxa tehnică arbitrală de 100,- EUR.
- (10) Pentru cererile prevăzute la alin. (3) - (6) și (9) chiar formulate independent nu atrag aplicarea taxei de înregistrare.

Art. 7. - Dispozițiile art. 4 se aplică în mod corespunzător și cazurilor prevăzute la art. 5 și 6.

Art. 8. - Dacă dovada plății taxelor nu se face în termenul prescris în acest scop prin Reguli sau de către Președintele Curții, cererea de arbitrare rămâne în nelucrare.

Art. 9. - (1) În cazul arbitrajului ad-hoc, partea care a ales un arbitru care necesită cheltuieli de deplasare pentru a putea participa la ședințe sau, în cazul arbitrajului instituționalizat, partea la cererea căreia s-a încuviințat efectuarea unei expertize ori administrarea altei probe ori efectuarea de traduceri de pe actele dosarului, precum și traducerea prin interpreți a dezbaterilor orale, are obligația să avanseze costul efectuării acestora.

- (2) În cazul în care Autoritatea de nominare desemnează un arbitru ori supraarbitru din altă localitate decât cea în care se află sediul Curții, cheltuielile legate de deplasare, incluzând diurna și cazarea se suportă de către reclamant ori reclamantii.
- (3) Dacă administrarea probei este dispusă din oficiu, tribunalul arbitral va putea obliga pe

oricare dintre părți sau pe ambele, în proporția ce se va stabili, să avanseze costul efectuării ei.

Art. 10. - (1) Onorariile arbitrilor sunt stabilite în Tabela B, și sunt datorate conform Regulilor.

(2) Plata onorariilor către arbitri se va face prin Curte, după pronunțarea, redactarea, semnarea și comunicarea către părți a hotărârii arbitrale în cazul arbitrajului instituționalizat, și conform înțelegerii părților în cazul arbitrajului ad-hoc.

Art. 11. - Taxele și cheltuielile se plătesc în numerar direct la casieria Curții sau prin documente de plată achitate de Curte, caz în care ele sunt considerate plătite în ziua intrării sumelor în contul Asociației STARS. Decalajul dintre data efectuării plății și data operării lor în cont nu are niciun efect juridic asupra termenelor de plată prevăzute.

Art. 12. - (1) Dacă una dintre părți nu își îndeplinește obligația ce îi revine cu privire la achitarea taxelor ori a cheltuielilor arbitrale, cealaltă parte o poate executa, urmând ca prin hotărârea arbitrală să se stabilească modul de suportare a sumelor respective.

(2) Orice diferență în plus sau în minus de taxe sau cheltuieli arbitrale se regularizează și se achită de îndată.

(3) Comunicarea hotărârii poate fi amânată până la plata integrală de către părți a obligațiilor financiare.

Art. 13. - (1) Părțile pot formula cerere de reexaminare a taxelor arbitrale pentru motive de neconformitate ale acestora cu prezentul Regulament.

(2) Cererea de reexaminare se va soluționa fără citirea părților, prin rezoluție, de Președintele Curții, dacă cererea este depusă înainte de constituirea tribunalului arbitral, respectiv se va soluționa prin încheiere de către tribunalul arbitral, după constituirea acestuia.

(3) Pe durata soluționării cererii de reexaminare și până la comunicarea soluției către partea care a formulat cererea, se suspendă termenul de plată a taxelor arbitrale.

(4) Rezoluția ori Încheierea pronunțată potrivit alin. (2) este definitivă și nu este supusă niciunei căi de atac.

Art. 14. - (1) În cazul stingerii litigiului prin medierea unui mediator din Lista Asociației STARS, în condițiile suspendării procedurii arbitrale în acest scop, taxa tehnică arbitrală și 50% din onorariul arbitrilor, precum și 50% din taxa de înregistrare se restituie.

(2) Dacă medierea a început în timpul procedurii prearbitrale, la recomandarea Curții, atunci se restituie 70% din taxa de înregistrare.

TABELA A

Valoarea obiectului cererii	Taxa tehnică arbitrală
Până la 1.000 EUR	200 EUR
Între 1.001 și 5.000 EUR	300 EUR

Între 5.001 și 10.000 EUR	450 EUR
Între 10.001 și 20.000 EUR	600 EUR
Între 20.001 și 50.000 EUR	850 EUR
Între 50.001 și 100.000 EUR	1200 EUR
Între 100.001 și 500.000 EUR	2000 EUR
Între 500.001 și 1.000.000 EUR	7000 EUR
Între 1.000.001 și 2.000.000 EUR	10000 EUR
Între 2.000.001 și 5.000.000 EUR	20000 EUR
Peste 5.000.000 EUR	40000 EUR

TABELA B

Valoarea obiectului cererii	Onorariul unui arbitru
Până la 1.000 EUR	150 EUR
Între 1.001 și 5.000 EUR	250 EUR
Între 5.001 și 10.000 EUR	350 EUR
Între 10.001 și 20.000 EUR	430 EUR
Între 20.001 și 50.000 EUR	900 EUR
Între 50.001 și 100.000 EUR	1200 EUR și 3% din ce depășește 50.001 EUR
Între 100.001 și 500.000 EUR	2200 EUR și 2,5% din ce depășește 100.001 EUR
Între 500.001 și 1.000.000 EUR	7400 EUR și 2,2% din ce depășește 500.001 EUR
Între 1.000.001 și 2.000.000 EUR	12000 EUR și 2% din ce depășește 1.000.000 EUR
Între 2.000.001 și 5.000.000 EUR	22000 EUR și 1% din ce depășește 2.000.001 EUR
Peste 5.000.000 EUR	42000 EUR și 0,1% din ce depășește 5.000.000 EUR